Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the ima-ges to determine what is correct.

GÖTEBORGS UNIVERSITET

N:R 41 (1500) A. 28:DE ÅRG. LÖSNUMMERPRIS: 12 ÖRE. UPPLAGA A.

IDUN
ILLUSTRERAD TIDNING FÖR KVINNAN OCH HEMMET
GRUNDLAGD AF FRITHIOF HELLBERG

SÖNDAGEN DEN 10 OKTOBER 1915.
HUFVUDREDAKTÖR: ERNST HÖGMAN.
RED.-SEKRETERARE: ELIN WÄGNER.

Hos sagodiktaren på Björkudden

MIN SJU-HÄSTARS motorcykel susar fram så tyst, som vore den en ande stadd på resa genom rymderna.

Nyss lämnade vi Jönköping bakom oss — knappt har jag hunnit afläsa hastighetsmätaren, konstaterande att farten blott är fyra mil, förrän Huskvarna tangeras. Så glida vi ut på slätta, raka vägar — med Grenna och John Bauers Björkudden som mål.

Och nu vågar jag öka farten. Fyra och en half mil, fem mil, sex mil — det är en obeskriflig njutning att så hastigt rusa fram!

Vägen ligger som ett streck framför oss, solen strålar — och öfver vidderna septembers klara luft!

Om tiden har man intet fast begrepp, men ilar gör ju också den, och där skymtar redan Grenna, Per Brahes lilla vackra stad!

En skarp sväng åt höger — Bunn glimrar bakom höga träd, och där ligger Björkudden, min resas mål! På gården står John Bauer och hans fru.

Se detta måste vara idealet för en konstnär, som älskar arbetet och lugnet i en skön natur! Ett eget hem, en egen trädgård att så och skörda i, höga, susande björkar, sjö och skog på ägorna och långa, vackra åsar rundt omkring!

Också har John Bauer så välgörande litet af nutidsmänniskans jagande oro i sitt blod. Han är så befriande tidsotypisk, där han står framför mig, sund och leende och lugn.

En intervju? — Nej, den tonen går det ej att anslå! Det blir ett vanligt enkelt hvardagssamtal.

Jag medför färska hälsningar från Ellen Key. Hon hade bedt mig säga honom, att hon gladdes att han haft framgång med sitt sagospel — och så äro vi med ens inne på det ämnet.

— Det var en sällsynt lyckad författaredebut, säger jag. "Mats och Petter" på Skansen, kritiken var ju enhällig i sitt beröm!

JOHN BAUER

KONSTNÄREN I SIN ATELJÉ.

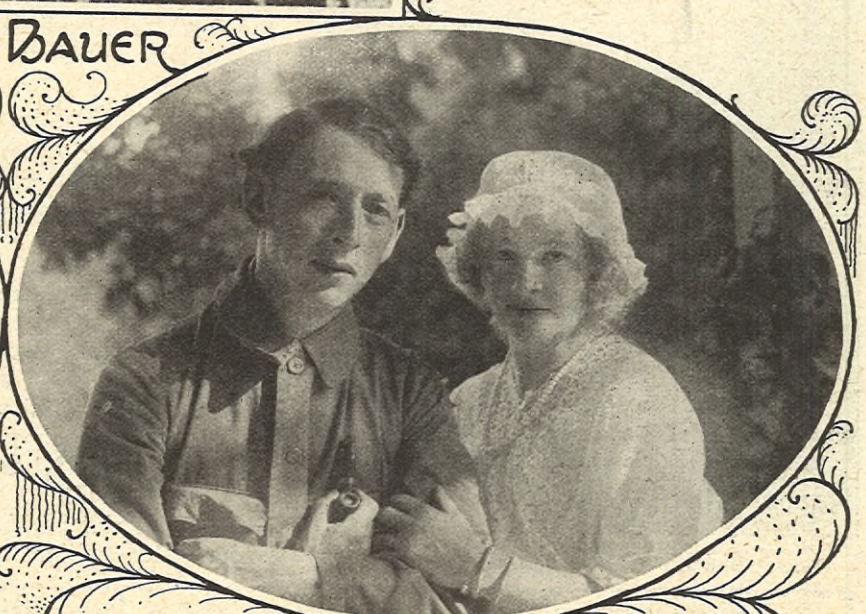

KONSTNÄREN OCH HANS HUSTRU.

Calla Sundbeck foto.

Vid frukosten i trädgården.

Frukten skalas.

Ove Ekelund foto.

— Ja — och roligt var ju det! — men en debut var det strängt taget inte, d. v. s. jag har skrifvit för teatern förut, fast det ej har blifvit spelning af — libretto till balett, som Fokin skulle dansat på Operan, och så gjort skisser till dekorationerna. Men allt det där har kriget tvingat mig att lägga ned — tillsvidare!

— Och årets "Tomtar och troll"?

— Är redan färdiga — dem har jag gjort i sommar. Men nu skall vi inte tala mera, nu skall vi se — Bunn och åsarna och trollkumlen och allt annat!

— Men först kanske Björkudden?

— Jo — ja kanske det...

Och så börjar vi vår rond.

Nedra botten först. Där är alltså hvardagsrummet, af husets herrskap helt blygsamt kalladt för "där nere" — ett stort, ljust, förtjusande rum med öppen spis och två hvita pelare från golf till tak. Gamla kopparstick på väggarna och Bauers egna original. "Humpe" i gips blickar filosofiskt från ett skåp, och på en hvit hylla finner jag "Föräldraglädje", en dråplig grupp, som visst skall gjutas i porslin. Utom köket, jungfrukammaren och "där nere" finns på nedra botten också husets spökrum, en intressant detalj bland allt annat intressant på Björkudden. Hade jag två sidor till mitt förfogande, skulle jag ägna en af dem åt det!

Detalj af hvardagsrummet.

Exteriör af villa Björkudden.

På öfre botten dominerar ateljén, stor luftig, ljus och vacker som sig bör. Två jättedukar locka till beskrifning, men Bauer ser nog hälst att jag låter bli. Och så är där herrns och fruns rum — det sistnämnda en af de mest förtjusande interiörer jag sett — en verklig dröm i hvitt och rosenblom!

Och nu för mig värden och värdinnan ut på upptäcktsfärd bland öarna och uddarna i Bunn.

Det är en hänförande vacker höstafton: solstrålarna bryta sig i vågskvalpet kring fören på vår båt — det ännu ganska ljusa björklöfvet kontrasterar underbart mot granskogen där bakom, och åsarna likna långa mjuka böljor, som stelnat i en pose. Vättern känner man, men ser den inte härifrån.

Så ha vi nått den andra stranden — vi gå i land och börja vandra genom skogen, hvars mjuka golf fått stänk af gult och rödt. Det blir en lång och ganska tröttsam marsch, men när vi nått vårt mål, så är det sannerligen mödan värdt!

Vi stå till slut på Valaklefvens topp. Under våra fötter stupar berget tvärbrant ned, en ensam tall längst ute öfver djupet står i mörknad silhuett mot himlen, och långt där borta breder Bunn sin lugna yta med svarta öar liksom simmande på vattnet.

— Här midt emot oss ligger Viberget — och Bauer pekar — det är, som namnet antyder, en gammal offerplats. Och bakom oss namn, som man hör, med klang af saga och mystik!

Och när vi sett oss mätta, gå vi långsamt ned.

— Björkudden är än så länge blott vårt sommarhem, svarar mig fru Bauer på en fråga, som jag gjort. Och vi har inte än på länge fått det som vi tänkt. Om några år kanhända är det färdigt eller börjar på att bli...

Men där jag går på vägen i den stilla kvällen, undrar jag, om det kan vara möjligt att göra något mer och bättre af det vackra hem jag sett. Ty som det nu för första gången mötte mig — leende ur grönskan, öfverstråladt af septembers sol — föreföll det mig att redan vara färdigt, ett stycke slutförd konst helt enkelt i en vacker vrå af Sveriges vackra land.

OVE EKELUND.

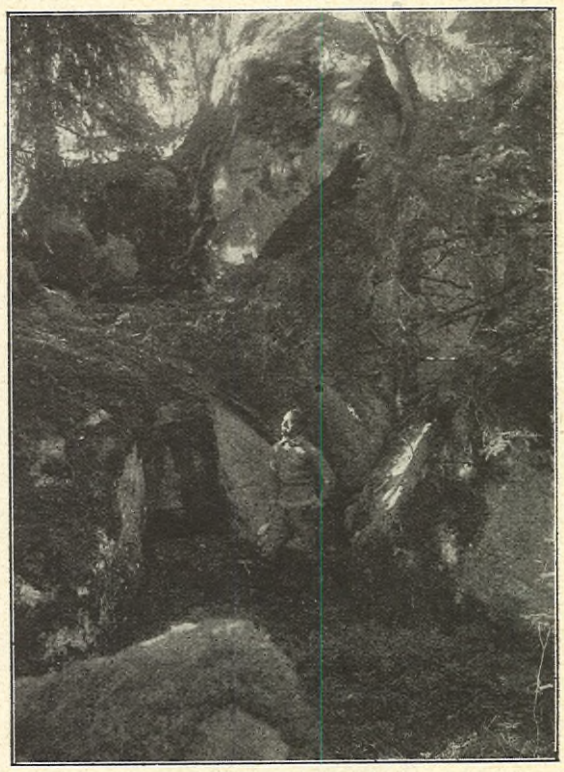

"Här går sagans vallgång..."

Prenumerationspris:

Vanl. upplagan:		Praktupplagan:	
Helt år	Kr. 6.50	Helt år	Kr. 9.—
Halft år	» 3.50	Halft år	» 4.50
Kvartal	» 1.75	Kvartal	» 2.25
Månad	» 0.75	Månad	» 0.90

Iduns byrå o. Expedition, Stockholm, Mästersamuelsgatan 45.

Redaktionen: Riks 1646. Allm. 9803. Kl. 10—4.
Red. Högman: Riks 8660. Allm. 402. Kl. 11—1.
Expeditionen: Riks 1646. Allm. 6147. Kl. 9—6.
Annonskontoret: Riks 1646. Allm. 6147. Kl. 9—6.
Verkst. direktören 11, 11—1. Riks 8659. Allm. 4304.

Annonspris:

Pr millimeter enkel spalt:
25 öre efter text. 30 öre å textsida. 20 % förhöjning för särsk. begärd plats.
Utländska annonser: 30 öre efter text. 35 öre å textsida. 20 % förh. för särsk begärd plats.

Utsikt från Valaklefven vid Björkudden.

Doktor Jonathan.

Af GUSTAVA SVANSTRÖM.

DET VAR PÅ DEN TIDEN, NÄR banbygget drog sig nordöfver landet och nådde Norrlands skogar och älfdalar. Det var annars vid samma tidpunkt som turnyren och Viktorialuggen, i ett decennium, när en ny litteratur började att oroa ungdomen och sätta myror i hufvudet på gammalt och förståndigt folk.

Rallarne, som drogo den grå grusbanken fram genom bygder och obygder, följde visserligen urgamla drifter, men det blossade upp ett nytt lif med sprit och kärlek och slagsmål, där de drogo fram.

Och doktor Jonathan, som kallade sig själf enstöring, men som ändå vunnit en sådan popularitet inom ramen af de lokala förhållandena, att man alltid talade om honom med hans förnamn, fick ett ökadt arbete i de dagarna med att lappa ihop knifhugg och laga sönderslagna lemmar. Dessutom var det sällskapslifvet, som tagit större fart än förut genom dessa flyttfåglar, som kallades ingenjörer vid pågående banbygge och som med sina familjer för en tid slagit ned bopålarna i orten.

När grosshandlar Höjer, eller som han också kallades, patron Höjer på Sköndal, fyllde femtio år, blef det ett stort notvarp af allt hvad trakterna rundt omkring ägde af ståndspersoner.

Det stora notvarpet bjöds på dans och supé. Ute blossade stjärnorna öfver en frostig jord, inne bland guldramar och nyköpt schagglyx steg temperaturen och utvecklade sig temperamenten allt eftersom kvällen led.

Jubilaren var en affärsman af guds nåde — fastän det fanns andra, som påstodo, att han vid sina skogsköp trädt i närmare förbindelse med en annan potentat — men hur det nu var, sades han vara öfver halfvägs på den första miljonen. Och när människor gästade hans hem och voro glada och mätta, tego de elaka ryktena, och han framstod som en belefvad och lefnadsglad man med ett ståtligt och ungdomligt yttre.

Bredvid honom tog sig hans fru en smula bleklagd ut med sitt stilla väsen och sina blida drag. Det talades i allmänhet rätt litet om henne — kanske på grund af att man inte fann någonting annat att säga än det som var godt.

Äldsta dottern var förlofvad med en notarie, som väntades med tiden få egen domsaga, äldste sonen hade nyss blifvit student och låg hemma en termin och läste litteratur innan han skulle bestämma sig för val af lefnadsyrke. Den yngsta telningen balanserade ännu i korta kjolar och fladdrande lockar på farbrödernas tåspetsar.

Doktor Jonathan, som kallade sig själf melankoliker, hade, när han kastade sig in i sällskapslifvet, en särdeles tur med att narra damerna att skratta. Det behöfdes ibland knappast mer än att han visade sitt röda ansikte, som hade en viss likhet med en satyrs, sitt grånade hår, som inte fick ligga lång stund öfver hjässan, förrän det med tillhjälp af hans fingrar spred sig till väders i skilda testar och kom honom att påminna om ett aflöfvadt träd om hösten.

Han slog sig ned hos den lilla fröken Landelius med den snörda midjan och de runda ögonen, som alltid sågo så barnsligt förvånade ut.

— Är det sannt? sade han förtroligt — har fröken hört, att notarien Rostedt inte vill ha sin fästmö längre?

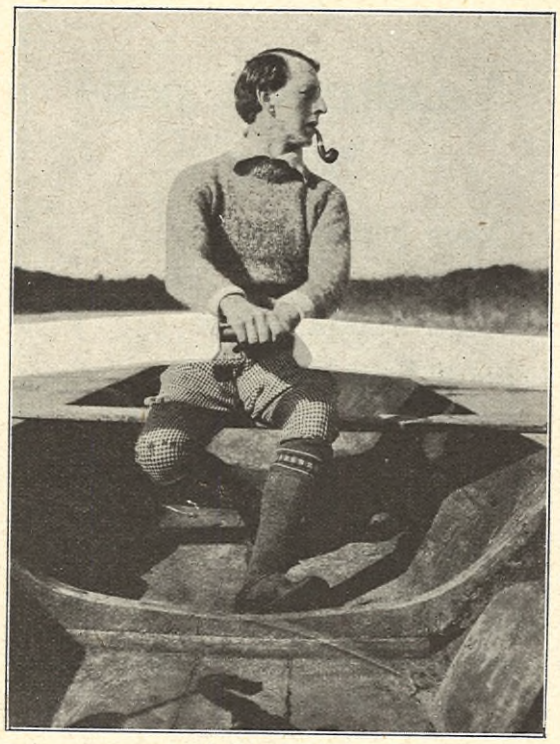

På Bunns vågor.

Hon spärrade upp ögonen, så att de blefvo ännu mer runda och förvånade.

— Nej, det har jag inte hört, hviskade hon upprörd, — är det sannt, kan det vara möjligt?

— Ja, det lär nog vara sannt, sade han med djupt allvar och hans blick gled bort till fröken Höjer, som valsade svajig och himmelsblå med sin en half tum kortare fästman — han tycker, att hon är nog lång, som hon är.

Då började lilla fröken Landelius att frusta af skratt.

— Å hvad doktorn är tokig —!

Han gick vidare. Det var en tom plats bredvid inspektor Borgs feta och gladlynta fru. Där satte han sig.

— Säg mig i förtroende, fru Borg, sade han — har inte fru Sandahl den största turnyren?

Den glada frun gaf honom en halft indignerad, halft kokett blick.

— Att ni karlar tänker på så'nt.

— Ja, sade han — vi tänker inte uteslutande på att kvinnan har själ. Han satte handen för munnen. — Men har hon inte månne också det vidaste hjärtat?

Då blef det för mycket för fru Borg. Det skvallrades verkligen om att fru Sandahl hade ett mycket rymligt hjärta, att där utom hennes egen make rymdes en viss järnvägsingenjör, som mätte sina sex fot.

— Å, hvad doktorn är rolig, skrattade hon.

Jubilaren själf gick i detsamma förbi med glänsande bredt skjortbröst och ungdomligt spänstiga steg.

— Bror har som vanligt glädje och munterhet i spåren, sade han.

— Ja, sade doktor Jonathan — jag värmer fingertopparna.

Och han gick vidare igen, bort till unge Höjer, som stod blek och drömmande och stirrade som förhäxad åt ett visst håll.

Han väckte honom med en liten puff i sidan.

— Hvad tror du? sade han — har fru Rane läst Ibsen?

Studenten Höjer ryckte till, ty han hade verkligen en tankeläsare framför sig. Han hade just tänkt fråga fru Rane. Doktor Jonathan gaf honom en ny puff i sidan.

— Se så, sade han — passa på nu och bjud upp henne, innan någon annan hinner före.

Uppmaningen var egentligen öfverflödig, ty unge Höjer hade själf sett att det med spänning afvaktade ögonblicket nu var inne.

Några ögonblick senare stod doktor Jonathan ensam och såg, hur paret valsade ut.

Hon var en yppig brunett, ingenjör Ranes vackra fru. Med sammetshy och långa ögonfransar, bakom hvilka ögonen sades vara outgrundliga. Eljes hade han hört sägas att ingenjören hämtat henne till sin sida från en restaurang. Men fru Venus var ju i alla fall fru Venus.

Ute tindrade stjärnorna allt hvassare, inne blossade festen allt hetare. Buteljer drogos ideligen upp, de dansanta svängde sig i allt uppsluppnare hambo, inne hos herrarna smällde kortlapparna genom tätnande punsch- och cigarrångor.

Doktor Jonathan var allestädes närvarande och ingenstädes fast.

I den öfre våningen voro två rum reserverade för gästernas öfverplagg, och när han gick för att hämta någonting i sin öfverrock, kom han af en händelse att genom den halföppna dörren till damernas rum möta en spegel. Och i spegeln såg han dagens festföremål stå med armen kring en sidenklädd midja, medan fru Venus lutade sitt hufvud mot hans skuldra och mottog en kyss.

Trollet och pojken. Efter en teckning af John Bauer. Rahmn foto.

Låt kemiskt tvätta Edra klädningar & kappor hos oss och Ni blir belåten.
Örgryte Kemiska Tvätt- och Färgeri Aktiebolag Göteborg

KLIPPAN.
Modernaste Finpappersbruk.
Specialitter: Finare Post-, Skrif-, Kopie- och Tryckpapper samt kartong.
Idans textpapper tillverkas af Klippan.

En sekund af synen var nog. Doktor Jonathan dröjde inte kvar för att se den upplösas.

En stund senare slog han sig i samspråk med unge Höjer.

— Nå, hur var det? sade han — hade hon läst Ibsen?

— Nej, sade den tillfrågade — men hon skall. Hon skall läsa andra böcker också, som jag lånat henne — af moderna författare.

— Skål, sade doktor Jonathan — nå hvad skrifva de om? Om kärlek och äktenskap? Om kärleken har det visst skrifvits sedan Adam var liten, men är det något nytt?

— Ja, sade unge Höjer, och hans kinder började att glöda — det är nya och djärfva tankar. I stället för det gamla, när allt skulle tigas ihjäl eller sockras in, skrifva de modigt, ärligt, hänsynslöst, blotta all den smuts och allt det slafveri, som blir följden af äktenskapet, när det inte är grundadt på själarnas sympati.

Doktor Jonathan hade med ens blifivit en smula tankspridd. Han såg fru Höjer gå omkring blek och stillsam och bedja gästerna vara goda och komma och ta en smörgås. Eller att med andra ord gå till supén vid de dignande borden.

— Hm, sade han — hvad tycks om fru Venus?

De sågo båda åt ett visst håll, och unge Höjer hann i ifvern inte lägga märke till, att doktor Jonathan inte sade fru Rane.

— Hon är en härlig kvinna, sade han med eftertryck.

— Ja, efter det yttre att döma har hon en skön själ, sade doktorn — men tänk om man ändå börjar i galen ända. Ja, jag är nu bara en gammal ungkarl, och nu går jag till smörgåsbordet och snapsen.

Det sista lefveropet för patron Höjer hade förklingat och gästerna hade skingrats. I ett af de tomma rummen, som ännu tycktes ånga af människor, hade fru Höjer sjunkit ned på en stol, när doktor Jonathan stack in hufvudet genom dörren.

— Jag ville bara höra, hur det står till, sade han — nu när den här dan är öfver.

— Ja, nu är den ändtligen öfver, sade hon. Hon strök med handen öfver pannan, och hennes bleka ansikte skälfde nervöst.

Han satte sig bredvid henne.

— Oj, oj, så mycket det varit att tänka på — om vi skulle hitta på någonting lugnande för nerverna, kanske litet chloral för sömnen.

Hon satt och vaggade af och an med kroppen, och så sade hon tonlöst.

— Det kan gå bra länge nog, man tycker, att man orkar med hvad som hälst, men så kan det med ens komma ett ögonblick — när man känner sig dödstrött.

Det var tyst några sekunder. Han satt och stirrade framför sig. Det var då också tusan till spegel —.

Så klappade han henne sakta på armen.

— Det är en öfveransträngning, så här framåt morgonkulan. Tänk bara på allt besvär att skaffa ihop all den goda maten vi stoppat i oss.

Hon rätade upp sig litet, och hennes ansikte, som likaväl kunde ha brustit sönder i gråt, brast i stället sönder i ett blekt leende.

"Über allen Gipfeln".

SOM VÅRA LÄSARE GIFVETVIS KÄNna till anordnade Svenska Dagbladet nyligen en pristäfling om den bästa tolkning på svenska af Goethes dikt "Über allen Gipfeln", hvilken litterära tornering lockat äfven två af den nämnda tidningens medarbetare, skriftställarne herrar Ane Randel och C. J. Engström, att pröfva uppgiftens lösning. Som de, till följd af sin ställning inom tidningen ej deltogo i täflingen, ha de hembjudit Idun sin tolkning af dikten, hvilken vi därför publicera här nedan, vissa som vi äro att det skall intressera våra läsare att se, hur öfversättningsfejdens upphofsman, "Den inbitne" själf, gifvit sitt bidrag till den Goetheska diktens omklädnad i svensk språkskrud.

Vandrarens nattsång.

Öfver bergen sväfvar
nu frid;
bland träden bäfvar
knappt en blid
kvällsvind ännu;
i skogen all fåglalåt domnar.
Vänta, nu somnar
snart äfven du.

A. RANDEL. C. J. ENGSTRÖM.

— Det är väl inte det värsta, sade hon — men att se så mycket människor omkring sig och veta, att man borde vara glad — och inte kunna vara det.

— Äsch, sade han — nu ska vi inte tänka på alla, som struttat omkring här i kväll och supit och ljugit och agerat, utan nu ska vi bara tänka på att få sofva. Och låta pigescherna sköta allt tills fram på förmidda'n.

Hon satt som om hon inte hörde honom, men när hon lyfte hufvudet, visste doktor Jonathan, att de ögonen hade ingen sett under hela kvällen.

— Doktorn, sade hon — jag måste få säga någonting, så sofver jag kanske bättre. Jag vill en gång få tacka för tjuguårig trofast vänskap mot mig och mitt hus och mina barn. Det finns så mycket här i världen, som går sönder, därför är det godt att veta, att det finns något som håller. Ju mera man ser af lifvet och människorna, dess mera lär man sig att sätta värde på en vänskap, som alltid varit oegennyttig och sann och förstående.

Det blef tyst några ögonblick, men så talade doktor Jonathan.

— Fru Höjer, sade han — får jag också säga någonting, så sofver jag bättre på morgonkröken. Det var en gång jag mötte en kvinna, som tycktes mig vara som madonnan bland oss syndare. Nå, jag skall inte prata smörja, och kvinnorna äro "en skröbelig slægt" som salig Peer Gynt säger, men om man ändå haft den förmånen att under tjugu år få umgås med en kvinna, som trots allt förblifvit god och ren och sann i sitt hjärta, så blir det för oss syndare som en liten stjärna — en stjärna, fru Höjer

Ett ljus i takkronan flämtade och slocknade. Han reste sig.

— Och nu ska vi alltså sofva — och sofva godt och hämta krafter.

Hon reste sig stilla och räckte honom sin hand.

— Ja, sade hon — kanske —. God natt, doktorn.

— God natt, fru Höjer.

Hon gick först, och han stod kvar och stirrade ut i det tomma rummet. Det grå hårsvallet spridde sig i alla väderstreck för hans fingrars arbete.

— Så ensam, mumlade han — så ensam.

Så gick han genom ett par rum, där luften ännu kändes tjock af sprit och människoångor och kom till matsalen, där uppasserskorna och tjänsteflickorna stodo i en klunga vid ett af fönstren. De sågo ut i mörkret och lyssnade till skrål och oväsen, som ljöd från vägen.

Den guldhåriga uppasserskan Amanda stod med en bricka, fullsatt af glas i alla storlekar, hvilande på armarna. Hennes ansikte bar ett uttryck af skräck, blandadt med tjusning.

— Gud, så dom skriker! sade hon.

Doktor Jonathan gick förbi.

— Lugna sig, sade han — annars tappar hon brickan och får betala glasen. Det är bara några fulla rallare, som svalkar sig. Men vi ha inte supit så litet vi heller, som hon ser.

Han gick ut, medan ett fnitter ljöd bakom honom.

Gud, hvad han var rolig, den doktorn!

Men doktor Jonathan, som kallade sig själf en enstöring och melankoliker, gick ute under natthimlen och tänkte.

— Supare och syndare ä' vi, men det finns dock stjärnor!

— Men de renhjärtade — hvarför slår du dem, Herre?

Från biografvärlden.

BRUNKEBERGSTEATERN HÄFDAR ALLTJÄMT sitt anseende som en af Stockholms bäst skötta biografer, och hvad särskildt dess aktuella bilder beträffar förtjäna de högt loford. Den nu senast visade serien "Krigsfångeutväxlingen genom Sverige" är upptagen med fin urskiljning och lämnar i fråga om gripande och karaktäristiska moment intet öfrigt att önska.

Manuskript och bref

af redaktionell natur torde alltid adresseras till Redaktionen af Idun, ej till någon särskild medlem af densamma.

Doktor Tage Sjögrens Röntgeninstitut
STUREGATAN 8 - STOCKHOLM
för undersökning af bensystemets skador och sjukdomar, lung-, hjärt- och magsjukdomar m. m. samt för **behandling** af vissa tumörer, struma, körtelsvulster, kroniska hudsjukdomar, såsom eczem, hudkräfta, hår- och skäggsvamp m. m.

CEREBOS SALT
är omsorgsfullt packat för att vid framkomsten vara fullgodt stånd.

Något om Röda Korsets verksamhet i Österrike.

För Idun af GABRIELLE RINGERTZ.

I TANKE ATT MÖJLIGEN NÅGRA uppgifter om den österrikiska Röda Kors-verksamheten skulle kunna intressera de många svenskor, hvilka under detta krigsår inom vårt svenska Röda Kors verkat och arbetat för att bidraga till att vårt fosterland må stå redo, i fall Ödet skulle tvinga äfven oss in i världsbranden, har jag nedskrifvit en del iakttagelser, som jag gjort under en vistelse i Wien. — —

Då en i striden sårad soldat blifvit omhändertagen af sanitetssoldater och af dessa burits till den plats, där den första hjälpen ägnas honom, har han en lång och besvärlig väg framför sig, innan han når fram till ett sjukhus, där ändtligen en bädd väntar honom och där öm och god vård möjligen så småningom skall kunna återbörda honom till lifvet.

Mycket göres af den militära sjukvården, af Röda Korset och af frivilliga för att för den sårade mildra denna svåra och på strapatser rika färd.

Redan inom de ofta milsvida trakter, som skilja slagfälten från järnvägslinjerna äro talrika, flyttbara förbands- och hjälpstationer upprättade. Dessa förses med allt, hvad som kan behöfvas af förbandsartiklar och äfven af lifsförnödenheter och kläder genom Röda Korsets sanitetståg, hvilka från städerna, uteslutande i detta syfte utgå till de yttersta järnvägspunkterna.

Från dessa järnvägens ändstationer forslas sedan alla förnödenheter, samt äfven mindre, portativa kök vidare, så godt sig göra låter, i bästa fall på automobiler, men tyvärr än oftare på mindre hastiga fordon, t. ex. på skrangliga bondkärror eller på hästrygg. Då dessa små karavaner af sjuksköterskor och andra frivilliga hjälpare och hjälperskor framkommit till fronten eller till andra, mer aflägsna platser, dit hemvändande sårade kunna väntas under sin färd, upprättas ett s. k. "Mobile Hilfsstelle" och fram till dem bäras sårade på sina bårar för att erhålla vederkvickelse och hjälp under sin ej sällan många dagar långa resa fram till det stora, väl organiserade ambulanståg, som i sin ordning ändtligen skall föra dem till ett reguliärt sjukhus.

Dessa Röda Korsets sanitetståg, hvilka, som vi nu skildrat, förse och upprätthålla "Mobile Hilfsstellen" öfverallt bakom fronterna, bestå mestadels blott af två järnvägsvagnar och innehålla några bäddar, ett förträffligt kök, ett stort förrådsrum samt bostad för medföljande läkare och personal.

Flere hundra soldater kunna på en gång utspisas från dessa köksvagnar. Förbandsmaterial samt medicin tillhandahålles af Röda Korset, som har sin hufvuddepot i Wiens Prater, men otaliga privata s. k. "Liebesgaben" komma äfven de sårade till del på denna väg.

Då man ju aldrig kan få tillräckligt många sådana sanitetståg och "Mobile Hilfsstellen", ha ett par wienerdamer, hvilka förfoga öfver stora förmögenheter, tagit initiativet till upprättandet af privata, liknande företag, hvilka alla stå under Röda Korsets beskydd.

Till fröknarna Hilde Exners och Helene v. Tausigs förfogande ha af järnvägsstyrelsen ställts tvenne vagnar, hvilka af dessa damer, som båda äro utbildade sjuksköterskor, af egna medel inredts. Med detta sanitetståg fara de nu ut till fronterna, öfverallt, dit de bäst behöfvas, medförande af egna medel inköpta förråd och förband.

Deras exempel har redan följts af flera.

Stor lättnad beredas sålunda de stackars soldaterna och deras tacksamhet är rörande.

Ett par cigarretter, en ren skjorta, ett glas vin eller ett mål varm mat hälsas af dem, som om det vore stora välgärningar, som beskärdes dem.

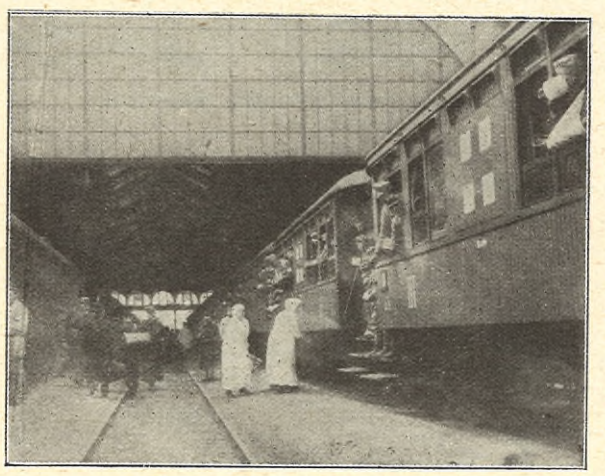

Labedienst-damer utdela förplägning åt lätt sårade.

Då de sålunda uppfriskats, fortsätta de sin långa färd, ofta i regn och storm, ofta under solens plågsamt heta strålar, illa skakade på ofjädrade bondkärror, genom oländiga trakter eller liggande på sina smala obekväma bårar ombord på skepp och pråmar, hvilka nedför Polens floder föra dem hemåt och till den efterlängtade slutliga destinationsorten.

Komma de så ändtligen under sin färd fram till en järnvägsstation, där ett af statens eller af Röda korsets stora väl hållna ambulanståg håller, börjar deras tillvaro redan att ljusna.

Dessa af otaliga sjuksalswaggoner bestående tåg stå under militärläkares kommando och medföra många sjukvårdssoldater. (Aldrig sjuksköterskor.) Den operationssal, som finnes på dessa tåg, kan naturligtvis endast tjäna vid lindrigare fall.

Ofta ökas och förlänges de sårades lidanden därigenom, att flera dagars oundgänglig karantärn ålägges dem, innan de få tillåtelse att forslas till något sjukhus. Naturligtvis medför denna karantänstid för otaliga ohjälpliga skador, då de icke kunna undergå någon större operation, förrän de intagits på sjukhuset.

Till sist randas dock den efterlängtade timme, då ambulanståget stannar vid perrongen i en med sjukhus försedd ort eller stad och de sårade waggoneras ut.

Som jag vid Ostbahnhof i Wien ofta varit i tillfälle att åse dylika transporters ankomst, vill jag söka skildra en sådan, samt äfven säga några ord om Röda Korsets å denna bangård anordnade storartade "Labedienst" och dess sanitetsanordningar därstädes.

Ostbahnhof är en af Wiens största bangårdar och har under striderna i Karpaterna, i Galizien och äfven nu i Tyrolen säkert mest af alla tagits i anspråk för transporter af sårade.

Af denna anledning står Röda-Kors-verksamheten här under direkt ledning af dess presidentska, furstinnan Montenuovo samt af grefvinnan Kinsky-Auersperg, hvilka här i stor skala ordnat en s. k. "Labedienst" med frivilliga kvinnliga och manliga medarbetare. Ordet "Labedienst" kommer af verbet l a b e n, som betyder läska, vederkvicka, och statistiken visar, att under krigsårets första elfva månader 1,700,000 soldater genom Röda Korsets försorg endast vid denna och två andra bangårdar blifvit omhändertagna och förplägade. 375,000 öst. kronor har denna verksamhet kostat och medlen härtill ha insamlats på privat väg.

När telegrammeddelande ingått om, att ett ambulanståg är i annalkande, mobiliseras alltså genast hela denna stab af hjälpsamma kvinnor och män. Ute på perrongen stå redan, iklädda hvita förkläden, en skara unga och gamla män, redo att öfverflytta de sårade på bårar. Det är medlemmar af den s. k. Akademiska legionen, som ställt sina vid universitetet studerande ynglingar, hvilka, af en eller annan orsak icke uttagits till krigstjänst samt af många redan åldriga professorer.

När det långa tåget sakta ångat in på bangården, börja under läkarnas ledning och öfverinseende utwaggonerandet af de sårade.

Beundransvärdt tåliga äro de, dessa tappra soldater. De flesta bita samman tänderna, alltför stolta att klaga, ehuru de ofta lida svåra kval. Ibland skär dock ett jämmerrop genom luften. Där ligger en soldat, som fått högra armen söndertrasad af en explosiv kula. Trots sjukvårdssoldaternas stora öfning och skicklighet lider han marter vid öfverflyttandet från bädden till båren. Läkaren hviskar något om snabb expediering och telefonmeddelande till sjukhuset om att hålla allt beredt till ögonblicklig operation, ty detta fall är mycket allvarligt.

Här ledes en ung tyrolare fram. Han har upptagits på vägen af ambulanståget för att hastigt komma till ett sjukhus. Han har mistat synen på båda sina ögon och hvad han förtäljer är tragiskt. Om också alla italienarnes anfall hittills slagits tillbaka, så kräfva deras kulor dock offer. Uppe i alperna, där han stått, rycka fiendernas granater stora block och stenar ur bergväggen. Otaliga som träf-

En svårt sårad inlyftes på Röda Korsets ambulanståg.

fats af dessa kringyrande stenar, mista sin syn.

Nu öppnas en ny sjuksalsvagn som i krita bär påskriften "R u s s e n". Ingen af dem tycks vara allvarligt sårad. Ett par kunna själfva stiga ner ur vagnen och bli helt fromt stående utan bevakning, medan deras kamrater flyttas öfver på bårar. De småle vänligt och förtroendefullt mot sjukvårdarne. Den tiden är nämligen för länge sedan förliden, då de ryska fångarne misstänkte österrikarne och tyskarne för att vilja förgöra, martera och förgifta dem. I början af kriget förekom det ofta, att ryska fångar ej ens vågade mottaga en dryck vatten af Labedienstens damer, uppskrämda som de voro af de osanningar, som i Ryssland spredos i afsikt att afskräcka dem från att ge sig till fånga.

En Röda Korsets "Mobile Hilfsstation".

Nu är tåget tömdt på sina passagerare. De lättare sårade ha burits in i de stora salar, där förfriskningar af alla slag vänta dem, medan de, hvilka lida af allvarligare skador, direkt flyttas öfver i de väntande ambulansautomobiler, som i ilande fart föra dem till de sjukhus, där de väntas.

Inne i Labedienstsalarna råder under tiden lif och rörelse omkring de sårades bårar och rullstolar.

En af de läkare, hvilka medföljt tåget, öfvervakar här inne, att ingen af hans patienter erhåller någon för honom otjänlig förfriskning, och när hvar och en fått sig tilldelad än ett par cigarretter, än några kakor eller ett stycke bröd, än en kopp kaffe eller choklad, allt efter egen önskan och läkarens tillåtelse, blir det också dessa patienters tur att anträda automobilfärden till sjukhuset.

Med tåget har också ankommit en mängd trötta och öfveransträngda soldater, hvilka fått tillåtelse att hämta krafter i sitt hem eller på ett "Erholungsheim". Dessa omhändertagas af de 4 nunnor, hvilka tjänstgöra vid bangården i Röda Korsets rymliga, väl hållna sjuksal, där goda bäddar, bad- och duschrum vänta de nyanlända soldaterna. Här få de öfvernatta för att dagen därpå följa med ett afgående tåg, dit de ämna sig.

Men ännu återstår att skildra en viktig del af den frivilliga, människovänliga verksamheten här nere på Ostbahnhof.

Det gäller nu för ambulanstågets läkare att fylla sina ofta uttömda förråd, innan tåget rullar tillbaka till fronten för att hämta nya skaror af sårade.

För detta ändamål vända de sina steg till bangårdens stora, välfyllda "Sanitetsdepot", som under Röda Korsets beskydd upprättats och skötes af två unga frivilliga damer, af hvilka den ena är svenska, gift med en österrikisk läkare.

I deras väldiga magasin finnas stora förråd af linne och klädespersedlar, förbandsartiklar, choklad, te, kaffe, vin, mineralvatten samt alla de tusen småsaker ej att förglömma, hvilka kunna fröjda en soldats hjärta och förläna hans spartanska tillvaro ett stänk af trefnad och hemlandsglädje.

Förbandsartiklarne skänkas till depoten af Röda Korset, men allt det andra är frivilliga gåfvor af Wiens invånare.

Denna depot representerar en icke ringa arbetsprestation, ty dess förråd anlitas dagligen af ankommande ambulanser och måste likväl ständigt hållas välförsedt på allt genom dess ledarinnors förnyade vädjan till allmänhetens offervillighet.

Alla inflytande bidrag bokföras, liksom äfven allt, hvad som lämnas ut. Af denna statistik framgår rätt intressanta siffror, hvilka af utrymmesskäl icke här kunna omnämnas. Må det blott omtalas, att under ett halfår hade båda damerna rullat en kvarts miljon cigarretter af till depoten skänkt tobak.

Då ambulanstågens läkare framlämnat till depotföreståndarinnorna sina önskelistor, tar ett ifrigt arbete vid. Sanitetssoldater lyfta in i magasinet lårar af olika storlekar, i hvilka nerpackas de äskade förråden. Under tiden rullas ambulanstågets förrådsvagn fram på det spår, som leder till depoten och de färdigpackade lårarna flyttas öfver i den. Snart rullar den åter bort mot fronten, förande med sig många ljusglimtar och glädjeämnen för de tappra gossarne där borta i kriget. — —

Och dagarne gå, medförande i jämn följd otaliga nya transporter af tåliga, hjältemodiga män, som fallit offer för kriget och i lika jämn följd strömma nya krafter in i de hjälpandes led, rinner en outsinlig flod kärleksgåfvor in i de tömda förråden. Man frågar sig med en blandning af beundran och förtviflan, när allt detta skall taga en ände. Skola då hjältemodet och krigsviljan aldrig brytas? Skall de hemmavarandes offervillighet aldrig sina ut?

Här stå i en underlig, obegriplig förening förintelsens och förnyelsens makter hand i hand.

Röda Korsets sjuksal vid Ostbahnhof för genomresande sjuka soldater.

Lek och dansa!

LEK OCH DANSA, LILLEBARN I solen
hemma på din faders gård,
lustigt randig lyser kjolen
med sin lingonröda bård,
förklä't fladdrar käckt i vinden,
sommarn stormar genom grinden,
dansar liksom du i vinden
lätt på späda tår.

Du är sommarn, du är soln och ljuset,
du är vindens andedräkt,
när du hvirflar kring i gruset,
yrt och oförskräckt,
skakar apeln sina bleka
blommor i ditt blonda hår,
du ska dansa, du ska leka,
lika rundhändt lifvet smeka
alla somrar som i år.

KARL JOH. RÅDSTRÖM.

Stockholms fjällkoloniers lotteri.

PÅ GRUND AF DE MÅNGA lotterier, som pågått under september, är ett mindretal lotter i Stockholms Fjällkoloniers lotteri ännu osåldt, och har dragningen framflyttats till den 20 nästkommande oktober. Här kan på samma gång erinras, att genom lotteriet medel anskaffas att låta 100 barn få under sommaren utbyta gatornas kvalm samt ej sällan osunda bostäder och otillräcklig föda mot fjällluft, hurtigt kamratlif i skog och mark, riklig och närande föda samt bad och hygien.

För realiserande häraf har Fjällkoloniföreningen inköpt en fastighet i Dalarne med synnerligen lämpligt läge nära sjön Vässman, 250 m öfver hafvet Å denna fastighet, Fängenhällarna, har föreningen börjat uppföra byggnader. Dessa skola inredas äfven för vinterbruk, då det är föreningens förhoppning, att jämväl vinterns friska vindar och härdande sportslif skola visa sig kunna skänka hälsa åt föreningens skyddslingar. Fastigheterna skulle på detta sätt kunna i vida högre grad tillgodogöras. Se annons om lotteriet i dagens nummer!

Nedanstående skildring utgör det nittonde porträttet i den serie personkaraktäristiker, som ansluter sig till vår stora pristäfling "Iduns fria val", angående hvars bestämmelser vi hänvisa till täflingsprospektet i n:r 1.

19. Den grånade.

JAG HAR MÖTT HONOM NÅGRA lätt räknade gånger, denna egendomliga tjusande typ, som Paul Bourget i Den moderna kärleken beskrifver såsom le vrai homme à femme. Och han stod alltid på gränsen, icke mellan yngling och man, utan vid öfvergången till att bli grå. Han sades ha bakom sig en lång rad historier, om hvilka för öfrigt naturligtvis ingen visste riktigt besked. Hvarhälst han uppträdde, stod ett sus af rykten kring hans person. Och detta fastän varsamhet och tystnad var ett af hans allra mest väsentliga drag. En vän kunde fråga förtroligt, hur det egentligen hängde ihop med en eller annan af de historietter, som voro i svang om den hemlighetsfulla figuren. Svaret kom oföränderligt, småleende och lugnt:

— Jag har sedan ungdomen gjort mig till regel, att på sådana frågor hvarken svara ja eller nej!

Han är såsom en vandrande natt: den kvinna, som hängifver sig åt honom är, såsom försvunnen i ogenomtränglig skugga. Om henne vet ingen och får ingen veta annat än sådant, som hon inte själf kan hålla tyst med. Hvem kan också begära, att hon skulle stäfja behofvet att låta flöda öfver sina läppar — någon gång i förbigående — förrädiska uttryck af sin beundran? Hon älskar. Hvad under att hon vill låta sig afundas, då hon älskar en man, som ger henne så mycken glädje?

För honom är tystnaden icke enbart ett utslag af hänsynsfull takt och självklar omvårdnad om det bubbletunna ting en kvinnas rykte är. För honom är tystnaden en form af fromhet, det säkraste af alla vittnesbörd om hans känslors ärlighet och djup. Han förmår lika litet orda om sin kärlek som den helige frestas tala om hvad han erfar i mystisk extas. Men denna tystnad har ännu en grund: trofast kan det hända att kvinnomannen är, men han kan ej vara annat än trolös. Hans trohet består i att icke kunna glömma den han en gång gjort lycklig. Den visar sig sannerligen inte på det sättet, att han vid mötet med en kvinna, som lockar till undran och närmare samkväm, säger adjö till alla andra. Den verklige kvinnomannen ljuger icke — såsom det händer den hederlige borgaren — när han svär en kvinna evig kärlek. Den som en gång gjort intryck på hans själ står präglad där, ej som i vax eller lack eller brons, som kan ärgas, utan evigt, som i granit. Sällan gynna omständigheterna ett närmare förbund med en man som denne, vare sig i det af samhället gillade äktenskapets eller annan varaktig form. Men i sfärerna, ofvanför sociala regler, ligger den evighet, i hvilken — som han bedyrar — den oförgängliga kärleken bor. Han kan råka glömma namnet på en kvinna, som stått honom nära, men så ofta deras vägar korsas, är hon dock ihågkommen. Han liknar nämligen icke den berömda "Mannen med körsbären", som handskades med kvinnliga medmänniskor, såsom när man bläddrar genom likgiltiga böcker. Hvar gång kärleken gryr i hans själ, känner han som vore det första gången, liksom han är förvissad om att det nu skall vara den sista. Häri ligger hans ödes vemod: han söker, men upptäcker snart att han icke funnit det han aldrig tröttnat att åtrå. I denna outtröttliga spänstighet ligger icke, som den kalla formalisten frestas att tro, något ovanligare lättsinne, utan tvärtom en bitter bekräftelse på fåfängan uti att begära få se idealet i jordisk gestalt. Kring den grånades graf skulle skockas många gråtande, betagna af de ljufva minnen han skänkt. Men han kommer att bli ensam, ty ingen af dem vågar visa sig för de andra, då de alla förstått, att han bakom deras anleten sökt evighetens åsyn, som han aldrig fann. Han kommer kanske att borgerligt följas af någon bortglömd maka, han af en slump råkat fastna vid.

Jag har ofta med skärpa frågat mig själf — äfven en man kan vara kritisk mot sina könslikar — hvilka drag som gjorde mannen af denna typ så rik i sina välgärningar. Jag ser honom för mig med alla hans svagheter. Ståtlig kan han icke kallas, han går illa och drifver ingen annan sport än den enklaste, mest enstöriga, paddling i kanot. Han saknar flera viktiga sällskapstalanger, spelar hvarken kort eller musik, dansar liknöjdt, konserverar matt, sitter oberörd vid ett godt bord och värdigas icke ens spela vinkännare. Någon hjälp har han visserligen af sitt ansikte, som i ovanlig grad är fritt från dessa utkast till grimaser och karrikatyrdrag, med hvilka en lekfull moder Natur liksom på kif söker väcka vårt löje, vår leda. Man kan hvila sina ögon på hans minspel utan att bli trött, och man sitter i undran öfver hvad som döljes där bakom. Han förskönas när han talat sig varm. Då anar man hur han besjälas inför den han håller af. Han är den enda mogna herre, hvars ansikte det går att föreställa sig i kärlekens hänryckta minut.

Denna berusande vision är det kvinnorna intuitivt ana bakom den korrektes lugna mask. De begära få i verkligheten upplefva denna omvandling, hvars blotta förebud purprar deras kinder. Därför låta de honom så eftergifna nalkas och lyssna troskyldigt till försäkringar, som de undra öfver att han gör sig mödan att ge dem. De tro honom obesedd och utan garanti.

Kanske beror den sanna kvinnomannens välde på ett par drag, man gärna betecknar som säreget kvinnliga: han uppfattar i samma nu hvad som tilldrar sig i en annans själ. Han är vidunderlig i sin takt, ofelbar. Då han aldrig kommer obedd, går han aldrig otackad bort. Och då han aldrig utmanar, bortvisas han aldrig, ty hvarje steg han tar leder hän mot det han betraktar som en seger. Och efter segern blir han ödmjuk för att segra ännu mer.

Vore denne man mäktig och grym, skulle han kunna öka olyckan och smärtan i världen, fylla på dess rågade mått. Nu har han lidit så mycket själf, utan att duka under, nu vet han skona andra och hjälpa dem en smula på väg mot en flyktig sällhet. Ungdomen följer en dunkel drift och kallar dess utslag kärlek. Mannen hinner icke in i mysteriets hjärta, förrän han blifvit grånad. Har han då sitt hjärta ännu lefvande i behåll, då ser han ljuset.

MOGENS LANG.

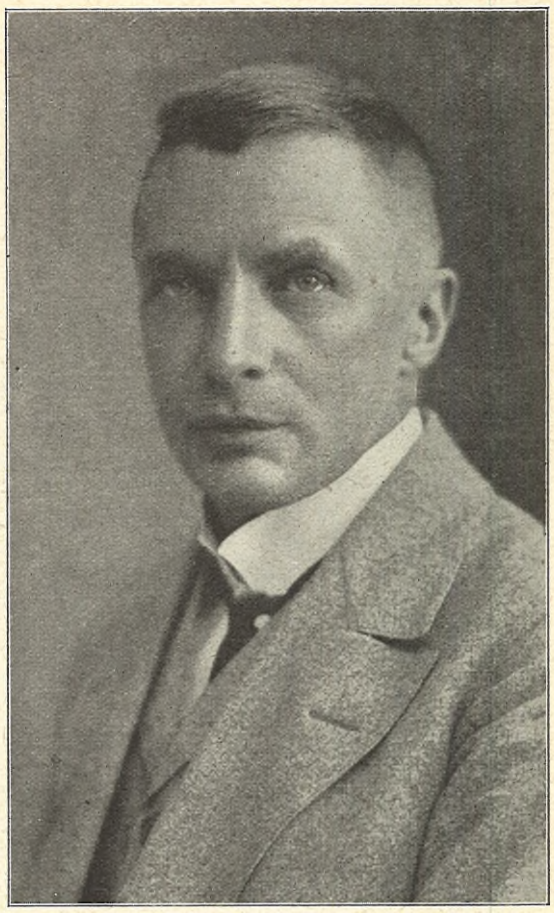

Fredrik Vetterlund 50 år.

I NUMRET FÖR DEN 10 DECEMber 1911 återfinnes en af docenten Böök författad essay om dr Fredrik Vetterlund, hvilken ger en så pass utformad bild af den fine lyrikern, att vi nu, med anledning af att dr V. den 10 oktober fyller 50 år, ej anse oss behöfva foga några andra kommentarier till porträttet här ofvan än en hänvisning till det ifrågavarande tidningsnumret.

Idun vill endast bringa den själfulle sångaren ett varmt tack för mångårigt vittert medarbetarskap och uttala den förhoppningen, att hans lyra, hvars strängar äga något af den skira klangen från Stagnelius' och Atterboms decennier, ännu länge måtte ingjuta sina harmonier i svensk poesi.

Konsertföreningen

inleder den 14 oktober spelåret 1915—1916 med konsert i Auditorium, hvarefter verksamheten kommer att fortgå som förut med i regel två konserter hvarje vecka, däraf en om torsdagarna på aftonen och en matiné på söndagarna. Konserternas antal blir inalles något öfver 60. Förste dirigent är kapellmästare Georg Schnéevoigt, andre dirigent kapellmästare Nils Grevillius. Dessutom skall professor Max Friedler i medio af november anföra tre konserter samt Wilhelm Stenhammar två och norrmannen Carl Nissen en under loppet af våren. Bland verk som förberedas till uppförande, stå Beethovens nio symfonier, och i öfrigt ett stort antal tondikter af klassiska och moderna mästare.

För att föreningens framtida bestånd må blifva ekonomiskt tryggadt, är det af största vikt att hufvudstadens musikpublik fortfarande och i än högre grad än hittills visar företaget sitt intresse, och det kan bäst ske genom anteckning till ledamotskap och abonnemang.

Afgifterna äro: för ständig ledamot minst 1,000 kr.; för stiftande ledamot 100 kr. per år under hvart och ett af de tre närmaste spelåren; för årsabonnent 100 kr. för instundande spelår.

Anteckning sker hos Elkan & Schildknechts, Emil Carelius, Musikhandel 28 Drottninggatan, där äfven plan öfver Auditorium för väljande af platser finnes tillgänglig.

FRÅN MIN KAMERAJAK

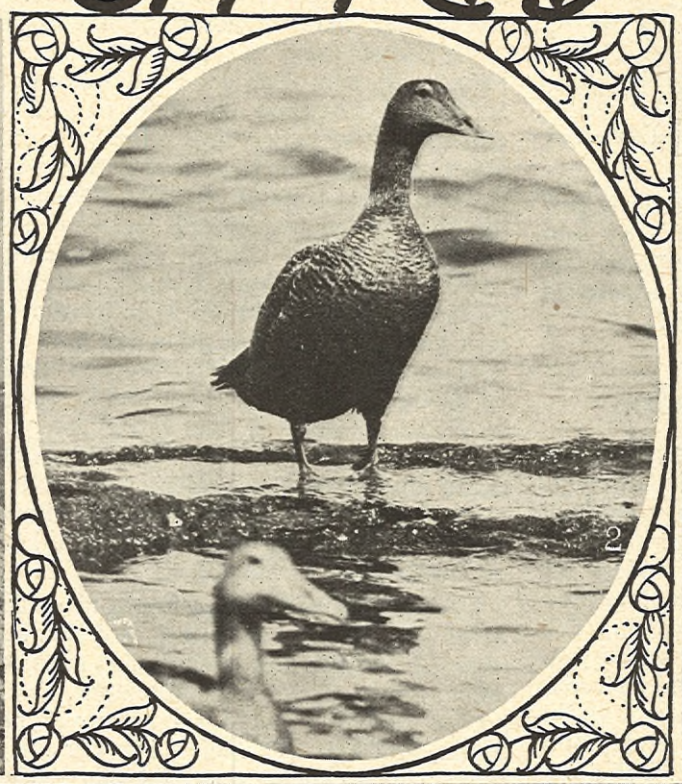

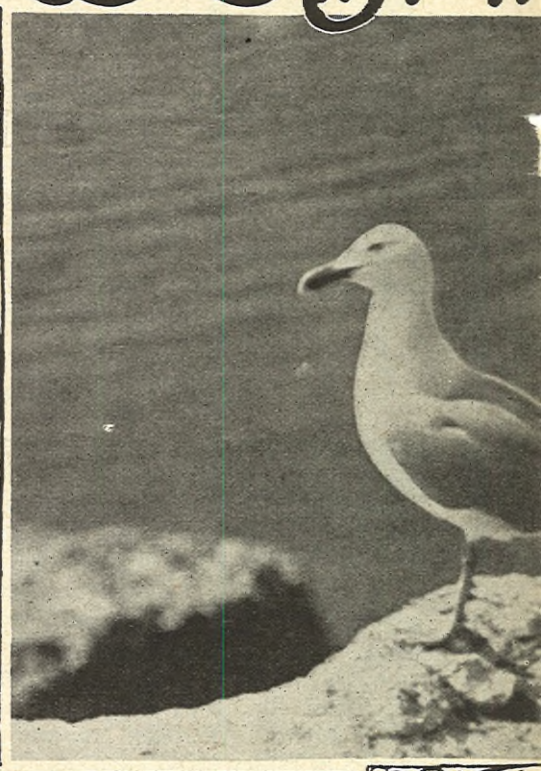

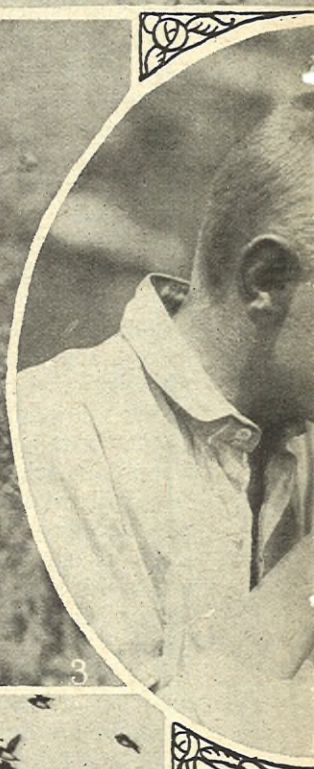

STORA KARLSÖ PÅ GOTTland är ett fågelvärldens paradis, berättar hoffotografen Oscar Halldin, hvars ornitologiska intressen föra honom än till Spetsbergen, än till olika trakter inom Skandinavien, hvarest han vet att hans kamera kan fånga moment ur fågellifvet, gagnande såväl för den zoologiska forskningen som för naturvänner i allmänhet.

Karlsö Jakt- och Djurskyddsförening, hvilken äger ön, har genom sin nitiske direktör herr W. Köhler i Klintehamn, gjort den till en sällsynt gifvande plats för en kamerajägare, eftersom fågelarterna äro talrika och ön ej får besökas af andra än sådana som erhållit särskildt tillstånd.

— Hvad som mest lockade mig till Stora Karlsö, säger herr Halldin, var utsikten att möjligen kunna komma de vackra och egendomliga tordmularne och sillgrisslorna in på lifvet.

Som bekant häckar sillgrisslan ej på något annat ställe i Sverige, hvarför det var med klappande hjärta jag första gången placerade mig i min för detta ändamål iordningsställda bur. Buren bestod af en trälåda, öfverklädd med tyg, och på hvilken påsytts gräs. Ett litet hål för objektivet och en liten glugg att se genom var allt som för fåglarne kunde synas misstänkt, men det visade sig snart, att jag satt bra nog obemärkt i min låda. Grisslan och törden lägga endast hvar sitt ägg och jag hade vid flera tillfällen hört uppgifvas, att de rufva sina ägg stående gränsle öfver dem. Detta visade sig dock icke vara fallet. Så länge fåglarne vädrade

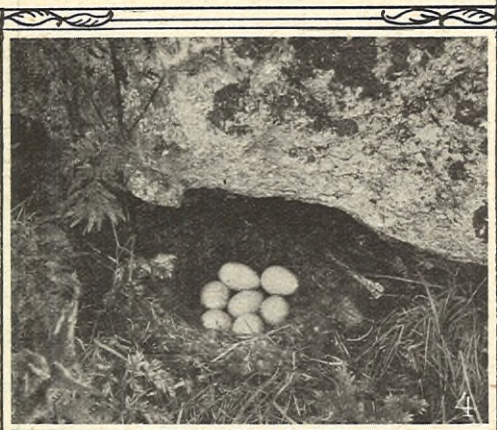

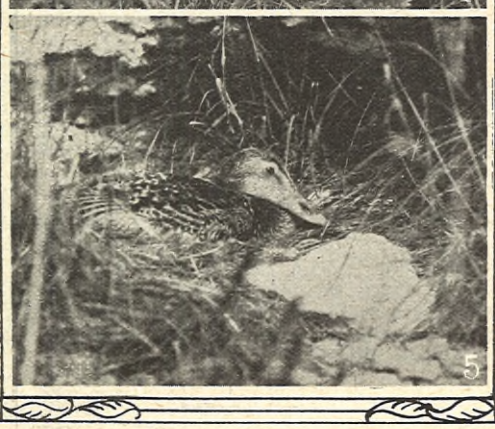

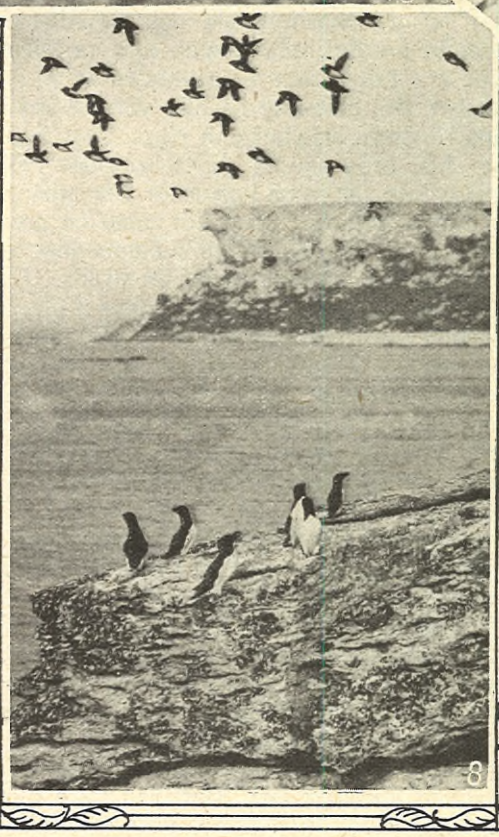

1. Hes
en klip
Stora Ka
derhona
ande ha
svärtabo
vande e
vackert
gråtrut.
domar, n
stämdt:
trutunge.
mular oc
sillgrisl
grisslor
hällarna.
hona me
ungar. I
tordmula
grimsfalk
klef på
Ur ejdern
14. Ett
Oscar H

KT PÅ STORA KARLSÖ.

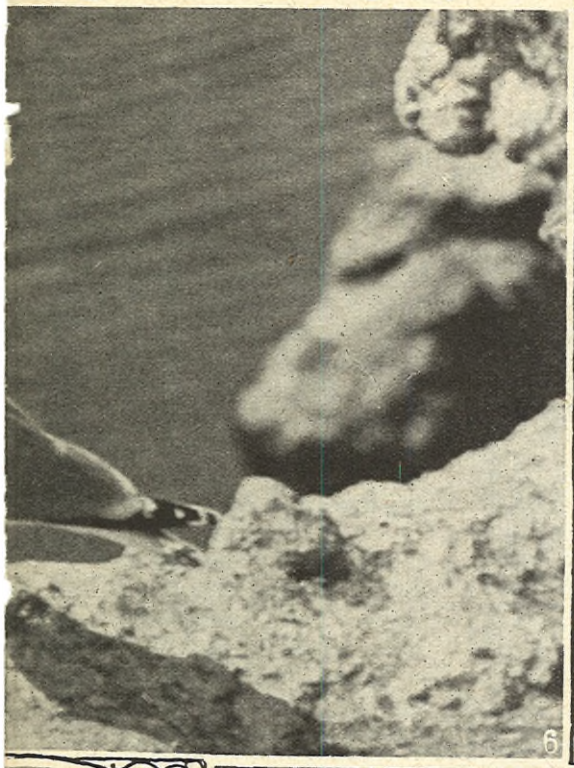

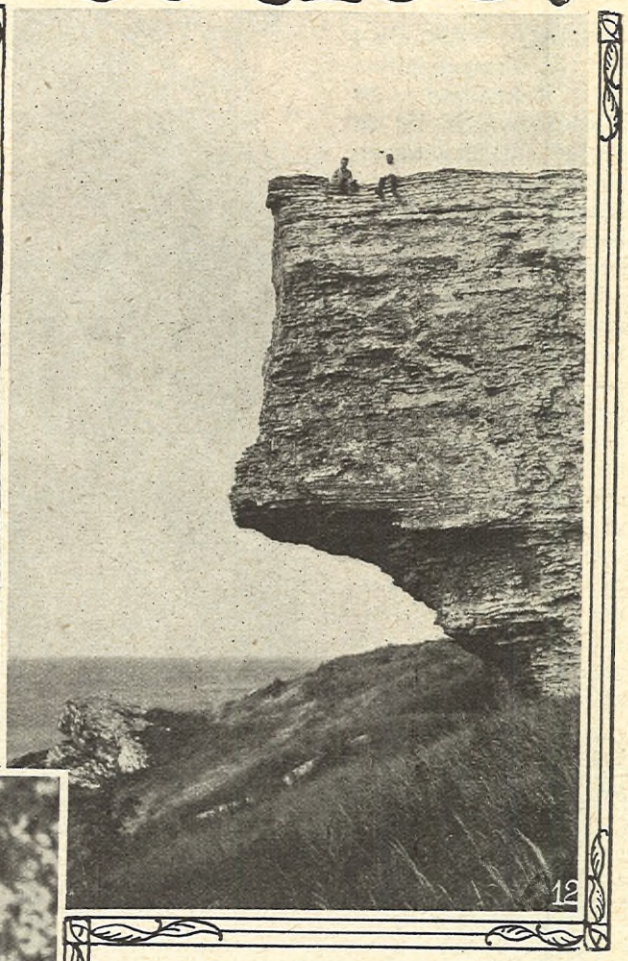

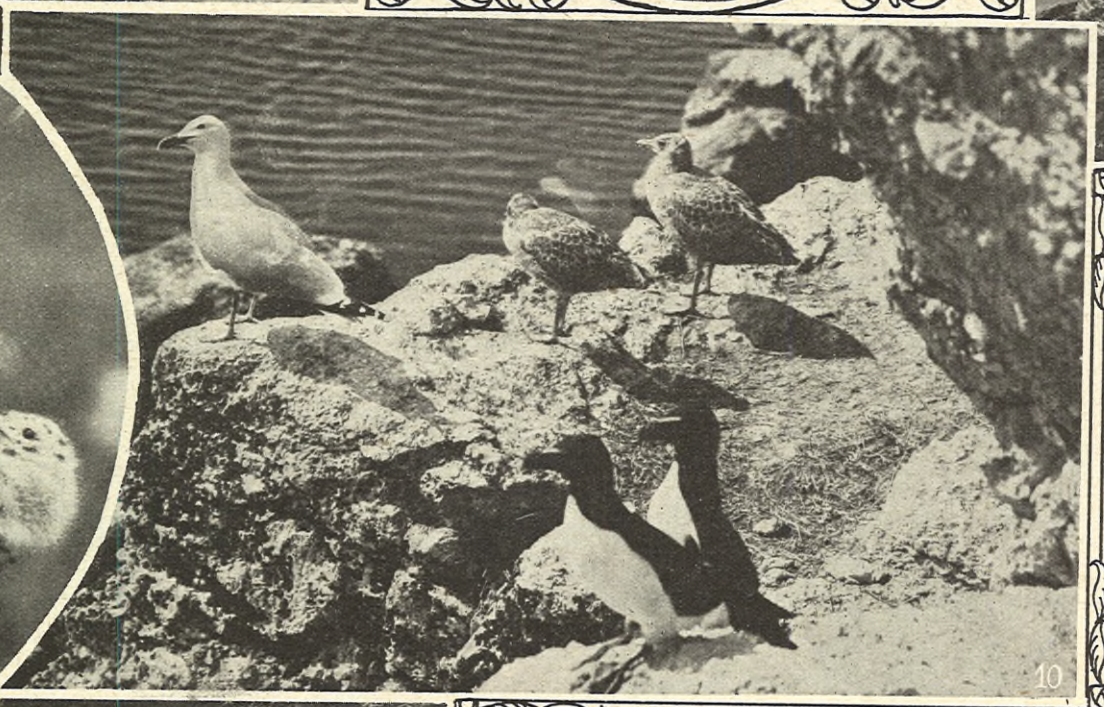

elby lado,
-port på
lsö. 2. Ej-
3. Tryck-
e. 4. Ett
5. Ruf-
ler. 6. Ett
xemplar af
. Två ung-
irmare be-
josse med
8. Tord-
h flygande
9. Sill-
vid svart-
10. Mås-
l sina båda
örgrunden
. 11. Pil-
. 12. Häste-
Karlsö. 13
s familjelif.
fiskmåsbo.
alldin foto.

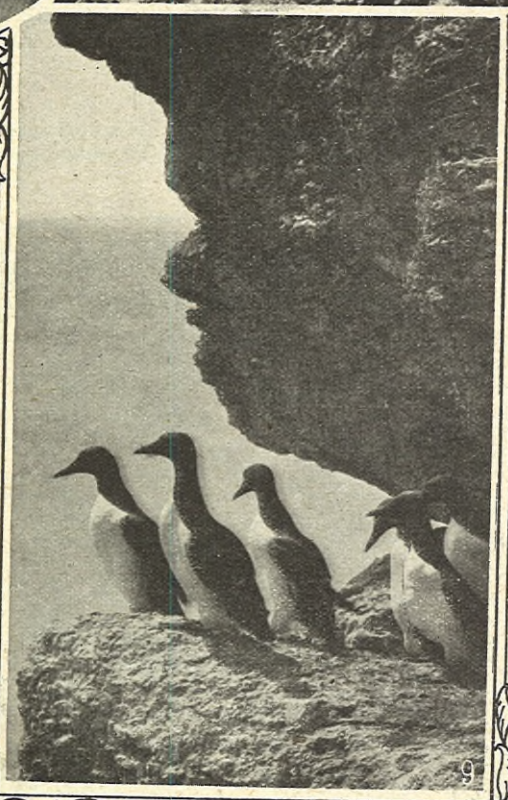

någon fara, stodo de visserligen upprätta, men så snart allt blef lugnt och stilla, lade de sig öfver äggen.

En dag fann jag ett måsbo innehållande tre mås- och ett ejderägg. Några dagar senare voro alla fyra äggen utkläckta och den lilla ejderungen tycktes trifvas bra med sällskapet.

Pilgrimsfalken tillåtes bygga och bo på ön. En dag kom jag oförhappandes på en för öfrigt fullvuxen falkunge, som icke var nog kvick i vändningarne. I ett ögonblick var jag öfver den och innan fågeln hann få luft under vingarne hade jag fått ett bra tag om dess hals. Vid min hemkomst till stugan hade jag sedan mycket besvär att bli skild från falkens grepp med klorna, som var nog så kraftigt i min ena arm. Falken mår nu bra i en stor och luftig bur på Djursholm, och ortens småpojkar ha fått ett synnerligen stort nöje i att skaffa den mat i form af råttor och gråsparfvar.

Tagandet af fotografierna, berättar herr Halldin vidare, är förenadt med oändligt tålamod och en minutiös försiktighet. En half dag och mera kan gå tillspillo under väntan på det ögonblick, då ett motiv kan fångas. Och är oturen framme, behöfs det endast ett litet knäpp, en stens lätta rassel, ett blads fall för att den efter timslång väntan inträdda situationen blixtsnabbt skall spolieras. —

Man lägge märke till exempelvis ett sådant motiv som bilden n:r 8 återger. Det är ett sådant, som blott framkallas af en lycklig slump, och en sekunds dröjsmål från kameramannens sida skulle där kunnat förstöra alltsammans.

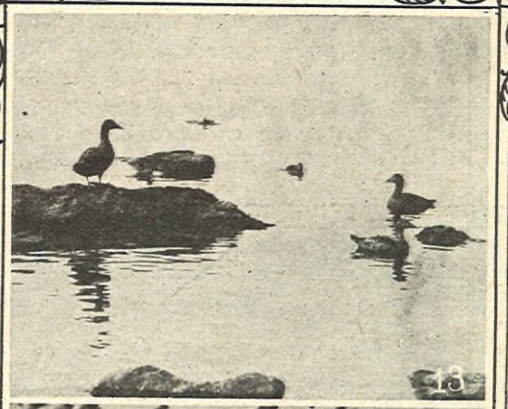

Vår dagliga frukt

FORUT VAR DEN nya Centralsaluhallen vid Kungsbron ett okändt område för de flesta stockholmska husmödrar, men så hittade något fyndigt hufvud på att arrangera en frukt- och grönsaksmässa däri-nne och vips blef det en kommers som vid en julmarknad. Man formligen slogs om den jordens fagra gröda, som fanns uppstaplad i hallen i form af päron, äpplen, lingon, blomkål, morötter, rödbetor och andra vegetariska läckerheter. Och så fick man köpa vid musik af en flitigt blåsande orkester, äfven det ett fint schackdrag, ty det var omöjligt att stå och pruta i allt detta festliga larm — det föll sig betydligt enklare att bara betala, oaktadt priserna verkligen kunde ha tålt vid någon modifiering. Äfven konserver funnos till salu, och det vattnades sannerligen i munnen på besökarne att betrakta denna välkonditionerade arsenal af frukt och svamp längs hyllorna. Det lämpar sig här att i parentes påpeka en brist i vår svenska matordning, nämligen den alltför knappa tillgången på frukt vid måltiderna. Svenskarne äro ganska likgiltiga för kompotter och sylter vid sina middagsbord, i stället för att dessa välgörande och närande "tilltugg" till det myckna köttet aldrig borde saknas. — Medan mässan pågick därnere, höll fröken Thora Holm talrikt besökta demonstrationer i husmoderkursernas kök och matsalar två trappor upp.

1. Centralsaluhallen, då mässan var som lifligast. 2. Fröken Thora Holm demonstrerar fruktinläggning. 3. Där äpplena expedieras. 4. Fröken Holm demonstrerar koklådan. 5. Läckergommar som äta frukt gratis. 6. Omkring lingonlådorna. — O. Ellqvist foto.

Fyratiofem Gränges-bergare.

ABESSINSKE GENERALKONSULN Nathan Benjaminoff Leyden dinerade en sommarafton år 1915 på Hasselbacken tillsammans med en herre och en dam, som voro hans gäster. Den manliga gästen var hans kompanjon, löjtnant Adler, verkställande direktör i gödningsämnesaktiebolaget Sten Sture, aktiebolaget Pulveriserad Ingefära m. fl. Han bar en onaturligt stor hvit chrysantem i frackuppslaget. Denna chrysantem var ett led i hans sträfvanden att låta alla människor eller åtminstone alla hofmästare, hvilka som bekant representera en mäktig del af allmänna opinionen, veta, att han hade stora inkomster, eller i hvarje fall stora utgifter — något som i Sverige anses nästan ännu finare.

Ett annat led i samma sträfvan var hans utomordentligt vackra fru, som var den andra af abessinske generalkonsulns gäster. Och hon var verkligen praktfull. Hon var mörk som en kreolska, så att hyn såg mjölkhvit ut emot det blåsvarta håret, och hon hade stora fuktigt glänsande, svarta ögon med långa ögonhår. När hon slog ned ögonen, kunde hon ibland uppnå att se mycket oskyldig ut. Men vanligen hade dessa ögon ett uttryck af munter odygd.

Sällskapet hade hunnit till beckasinen, och man drack en bättre årgång bordeaux därtill. Vid bordet bredvid satt vaktmästare Gustafsson i civildepartementet tillsammans med en herre i dalkarlsdräkt. Vaktmästare Gustafsson representerade det socialdemokratiska partiet i andra kammaren, och han drack champagne. Men hans vis à vis, som bara representerade liberalerna, drack sodavatten.

Sällskapet vid bordeauxen satt en liten stund tyst och afnjöt det samlade intrycket af vinet och beckasinen med ett uttryck, som om de lyssnade till serafernas harpor, möjligen kanske något andäktigare.

Men vaktmästare Gustafsson var mera liflig. Hans burgunderfärgade näsa strålade, och han sade i det han höjde sitt glas:

— Skål herr Ivarson, à la votre, sade grefven, ty han var af fransk extraktion, tag inte illa upp att jag dricker litet skum, det är för magen, och så brukade jag alltid ta en liten pilliknarkare, innan jag kom in i partiet, och då så! Men vi kan väl vara lika goda kålsupare för det! För resten är vi ju ense i en hel del frågor, och det ena med det andra — hofmästaren, den här tallriken är inte varm, den är ju nästan som is, det är skandal på en första klassens lokal, hvad var det jag sa? Förträfflig chmpagne, det här, Mumm extra Dry, men det var inte det vi talte om. Jo, har riksdagsman hört, att vi ska få en grefve in i partiet. Jojomensann, det går framåt skulle jag tro!

Och därmed satte vaktmästare Gustafsson glaset en liten smula för hårdt i bordet med den påföljd att foten sprang af.

Gustafsson hörde den spröda klangen, då glaset bräcktes med samma min som Olaf Tryggvasson i det historiska ögonblick, då Einar Tambaskälfves båge brast.

— Och det där skall vara en socialist, sade löjtnant Adler. Han göder sig på folkets surt förvärfvade slantar! Där ser man hvart arbetarnas pengar går!

— Nej, snälla Gustaf Adolf, sade fru Adler, det ser man inte. Vaktmästare Gustafsson har ärligt förtjänat sina pengar på procenteri!

— Nå, det var då väl! sade abessinske generalkonsuln och dissekerade med ett skickligt grepp beckasinen.

— Nå, sade löjtnanten, om det är bättre vet jag inte. Men de jäkla socialisterna skulle skjutas allihop.

— Min kära vän, sade generalkonsuln. Nu upprepar du som en grammofon något, som du har läst i högertidningarna, fast med andra ord. Och det förlorar något på vetskapen om att vår granne antagligen önskar alla kapitalister åt helsike. Herrarne neutraliserar hvarandra. Både kapitalismen och socialismen äro slagord, som alla använda, somliga veta kanske också hvad de mena. Jag anser för min del, att den ena politiska åsikten kan vara så god som den andra. Det visar sig till slut i alla fall att ingen får det som han velat, men det får inte motståndaren heller, och då blir alla lika nöjda. Det är illusioner alltsamman, det är min mening.

Fru Harriet lyfte sitt glas mot dagern och lät det blodas af den underbara rubinfärgen från vinet.

— Jag läste häromdagen hos en yngre författare, sade hon, att om man verkligen tror på en illusion, så är den lika verklig som en biffstek. Och dit räknade han förresten också kvinnorna.

— Till biffstekarna? sade löjtnant Adler och log hysteriskt ett gnäggande skratt.

— Nej, till illusionerna.

Löjtnant Adler betraktade sin hustru med ett hundlikt uttryck i ögonen. I själfva verket var han dödligt rädd, att hon skulle bedraga honom med hans kompanjon. Visserligen voro de mycket goda vänner, men de unnade hvarandra ingenting godt.

— Ja, sade han, jag fruktar, att kvinnan är en illusion. Man förstår sig ju aldrig riktigt på henne. Kvinnans list...

— Ofvergår hennes förstånd, ifyllde generalkonsuln.

Fru Harriet brast i skratt. Med sin hvita sidensko berörde hon lätt, men gillande generalkonsulns lackkänga. Men som om hon insåg, att hon gjorde sin man orätt gaf hon strax därefter hans fotknöl en liten spark, i hvilken hon inlade en lätt anstrykning af ruelse. Vid denna sensation lyfte hennes båda kavaljerer som af en gemensam impuls sina glas och drucko med ett medlidsamt förakt, men ytterst förbindligt med hvarandra.

Fru Harriet kände sig i detta ögonblick, som en åsna, som äter af b å d a hötapparna. Och hon log ett muntert leende. Musiken spelade Tipperary för fulla muggar, anföraren svängde med stel grandezza taktpinnen, publiken sorlade, och under den silfverblåa augustihimlen spelade en sval och smekande vind.

Den sista solstrålen reflekterades i vaktmästare Gustafssons röda näsa.

Men generalkonsuln beställde, liksom gripen af detta naturfenomen, en madeira från 1848, som kostade åttio kronor buteljen.

— Det är med anledning af att jag sparkade honom, tänkte fru Harriet.

— Ja, tog hon upp tråden, ni har rätt mina herrar, kvinnan är verkligen listig. Och det är ju väl det. Förstånd finns det mer än nog af hos herrarna.

— För min del, sade generalkonsuln, tycker jag att kvinnan har förstånd också till husbehof. Det enda hon inte begriper, så är det affärer.

— Å, svarade hon, var inte för säker på det. Om kvinnorna ville, skulle de nog kunna kugga er där också.

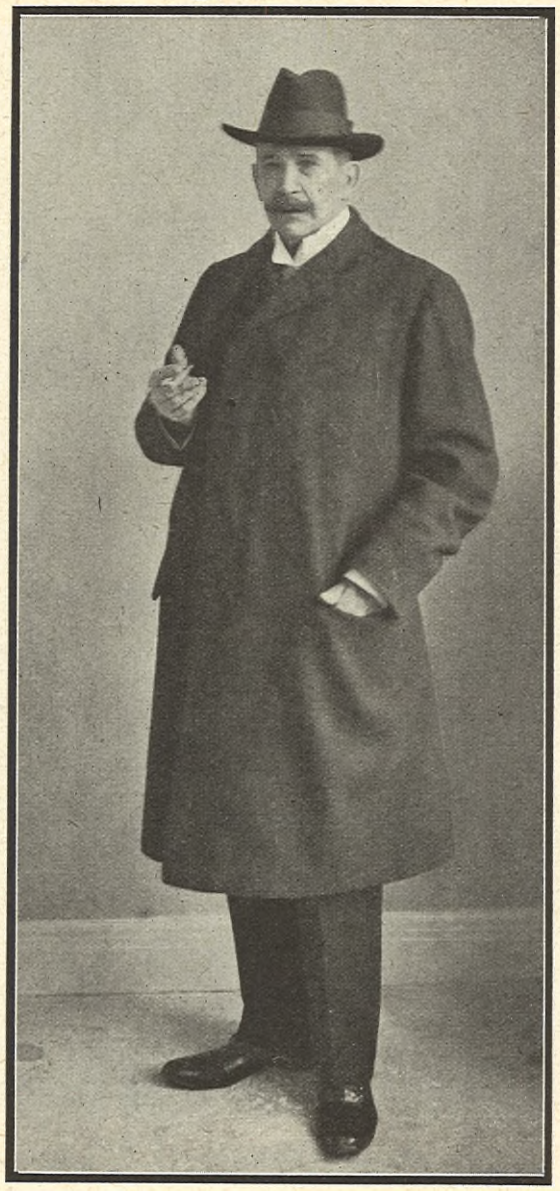

Knut Michaelson.

EN TEATERFORFATTARE OCH TEAterchef, som till sin hufvudsakliga gärning varit bruksdisponent, är väl en ganska ovanlig lifskarriär. Och ändå blef Knut Michaelson ingen dilettant på de estetiska områden han drogs till, utan en konstnär, som särskildt inom komediditningen utmärkt sig för en smidighet och elegans af allt annat än svensk prägel. Han kunde skrifva fina underhållande teaterstycken med god intrigbyggnad och väl turnerad dialog, det hela af en viss behagfull tunnhet, som gjorde sig bra som motvikt mot 80-talets tunga dramatiska problemkonst. — Hade Knut Michaelson ej varit en rik bruksdisponent på Schebo bruk, skulle han helt säkert blifvit en af våra främsta regissörer; de tillfällen han under sin korta direktörstid först vid nya Dramatiska teatern och sedan vid Intima teatern i åtskilliga program fick visa sin eminenta regiekonst, vittnade nämligen om en högtstående scenisk kultur.

Knut Michaelsons produktionskraftigaste tid som dramaturg inföll på 80-talet och början af 90-talet. Då skref han "Moln", "Skandalen i natt", "Ett ungkarlshem" m. fl., som gingo öfver scenen vid Kungsträdgården och mottogos med samma förtjusning som Augiers och Dumas' salongsstycken, med hvilka de äfven räknade en påtaglig formens frändskap.

Teaterhistorien skall bevara hans namn som en af den svenska sceniska konstens fint begåfvade främjare och hans vänkrets skall minnas honom som den älskvärde umgängesmänniskan med det trofasta och redbara sinnet.

Stockholms-croquis af HARALD WÄGNER.

— Inte mig, sade generalkonsuln, man är väl inte jude för inte heller.

— Inte mig heller, sade löjtnanten, jag är för gammal räf.

I själfva verket hade han inte varit affärsman mera än fyra år, men ville gärna gälla för att vara modärn spekulant af det kallt beräknande slaget.

— Säg mig, inföll fru Harriet plötsligt, ni som äro så smarta affärsmän, brukar ni inte smuggla ut exportförbjudet gods?

— Jo, sade generalkonsuln, men jag ångrar mig alltid efteråt.

— Ibland kunde man ha god lust, sade löjtnanten. Det kan reta en ända in i själen att se andra tjäna förmögenheter på olagligt sätt och inte kunna göra det själf.

I detsamma kom hofmästaren och kallade löjtnanten till telefon. De båda andra blefvo ensamma.

— Er affärsmoral är ingenting att skryta med, sade hon.

— Nej, sade han, men mina andra moraler äro inte bättre.

— Hvarför vill männen alltid göra sig sämre än de äro?

— För att man skall tro oss vara bättre.

— Det lyckas inte.

— Nåja, sade han, jag gör inte anspråk att vara hvarken särskildt god eller särskildt dålig. Jag nöjer mig för min del med att vara som folket är mest. Jag gör då och då i hastigheten ett litet snedsprång och sprattlar sedan med kolossal energi för att undgå följderna af det. Knappt har det lyckats, gör jag ett nytt.

Jag har intryck af att så går det till för det mesta. Det cirkulerar med andra ord som Münchausens fläskbit.

— Kanske det! Och hvilket är ni för närvarande sysselsatt med?

— Å, jag är fullkomligt ledig för att göra en ny dumhet.

— Har ni någon på lager?

— Nej tyvärr! sade han, det har jag inte. Kanske ni kan hjälpa mig?

— Jag? Nej, jag har nog af mina egna.

— Det vill säga, återtog han dröjande och såg på henne.

— Nej, afbröt hon honom, säg inte, att ni älskar mig, det har jag hört så ofta. För det första är det opassande, och för det andra kommer min man.

— Nå ja! sade han, jag vet ju att jag inte borde säga er det, men jag är ju inte mera än människa.

— Stundom icke ens det, tillade han efter ett ögonblick. Han hade plötsligt blifvit allvarlig. — Der er ingenting i verlden som Kvinder, mumlade han. Fan anamma!

I detta ögonblick strömmade de båda riksdagsmännen med stor grandezza ned på planen för att dricka kaffe.

Generalkonsuln såg efter dem. Han var vid dåligt lynne.

— Gustafssons fru är portvakt, sade han. Följaktligen är hon ett hår af hin. Men hon gör honom obotligt lycklig i sitt äktenskap. Hofmästaren, får jag betala!

Därmed for sällskapet hem.

Några dagar därefter kom fru Harriet upp på kontoret och frågade efter sin man.

— Han har gått ut till lunch, sade herr Schapsinsky, som var firmans souschef och bugade sig med ett tydligt uttryck af beundran i sina svarta ögon.

— Så tråkigt, vet ni hvart han har gått?

— Det har direktören tyvärr inte sagt. Men vi kan ju be vaktmästaren ringa till Operakällaren och Rosenbad och Hasselbacken. På ettdera af dessa ställen har vi alltid att söka direktören, om det är något.

— Tack, herr Schapsinsky, men jag vill verkligen inte göra så mycket besvär. Är generalkonsuln också gången till lunch?

— Nej, generalkonsuln är inne.

— Fråga honom, om jag kan få tala vid honom.

Herr Schapsinsky bugade sig på nytt och så djupt, att näsan alldeles dolde det oförskämda uttryck af pikanteri, som spelade på hans tjocka läppar. Men fru Harriet hann dock iakttaga, att han slickade sig om munnen.

— För fru Adler är generalkonsuln alltid ledig, sade herr Schapsinsky och strömmade som en enda stor förekommande expeditbugning bort till dörren, som ledde till generalkonsulns privata kontor. Det behöfver jag inte en gång fråga.

Hon bet sig i läppen, men seglade in utan att kasta en blick på herr Schapsinsky.

— God dag, sade hon hastigt, innan han hade fått tid att öppna munnen. Vill ni vara min kavaljer och äta lunch med mig? Jag skulle inte besvära er, men min man är borta.

Generalkonsuln blef synbarligen mycket förtjust.

— Ni kunde inte göra mig någon större glädje, sade han.

Han kastade pennan och ringde.

— Manassevitj, sade han till biträdet, säg till att den lilla bilen kör fram. Och friska rosor och det hela!

— Ah, rococobilen, sade fru Harriet, ja den är förtjusande.

— Hvar vill ni äta lunch någonstans?

— Det gör detsamma, men inte på Rosenbad, Operakällaren eller Hasselbacken.

— Royal då?

— Gärna.

De togo ett bord i vinterträdgården, och när en Chateau Yquem 1896 kom fram till sjötungsfileten, sade hon:

— Generalkonsul, jag vill göra en affär med er.

— Mycket smickrande, sade han. Af hvad slag?

— Jag vill köpa aktier af er.

— Såå. Hvad då för slags aktier?

— Grängesbergare.

— Jag har inga.

— Så får ni väl skaffa.

— Tja, det är lättare sagt än gjordt.

— Jamen, svarade hon, såvidt jag kan förstå, så kan man få hvilka aktier man vill, om man bara betalar.

Han skrattade.

— Nu tänker ni förstås, att fruntimmer inte förstår sig på affärer, men har jag inte rätt?

— Jo, svarade han, naturligtvis har ni det, och hvad vill ni då betala för era grängesbergare?

Femhundra kronor.

— Hvad för något?

— Är det för litet?

— Mja, sade han, låt mig tänka efter.

Generalkonsuln grubblade. Han visste inte riktigt, hvad han skulle svara. I själfva verket var detta bud åtskilligt för högt, och han kunde inte fatta hvarifrån hon hade fått just denna summa.

— Hur många vill ni ha? frågade han försöksvis för att sondera henne.

(Forts.)

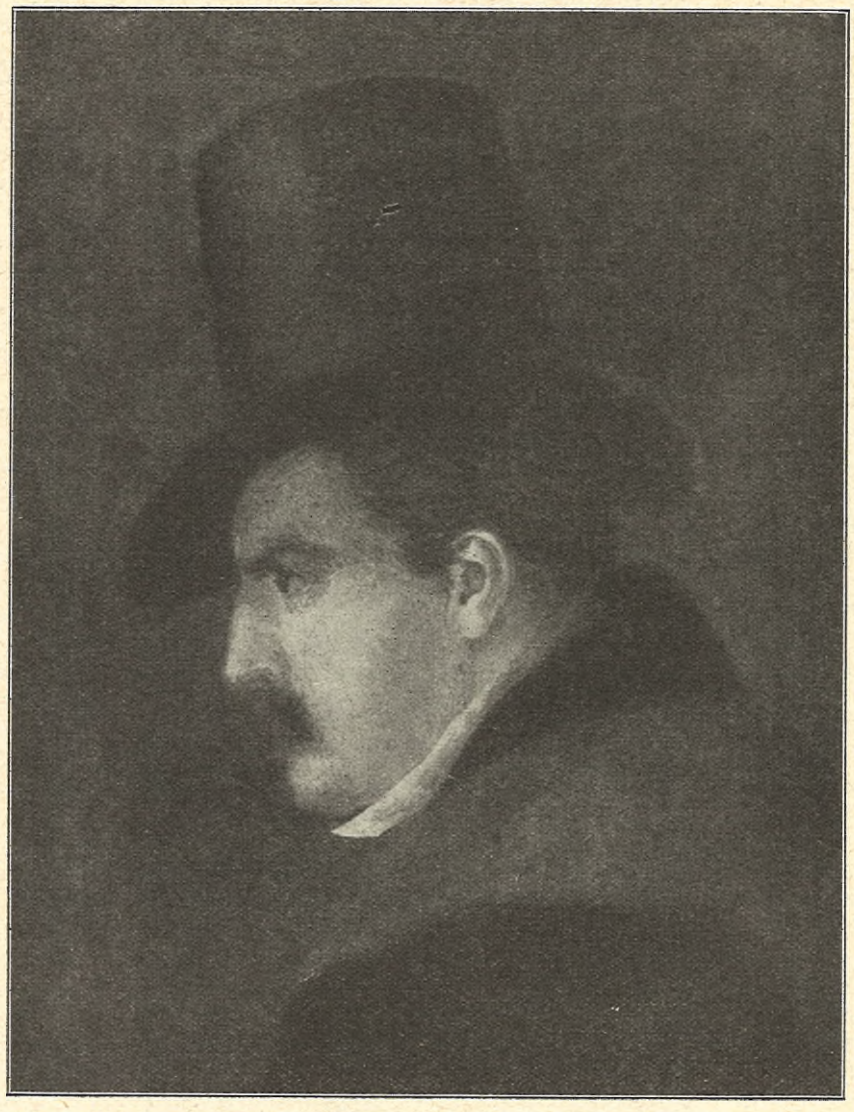

Kejsarörnen bland Ekeby kavaljerer.

"Kusin Kristoffer".

SOM ETT APROPÅ TILL NÅGRA I Idun reproducerade autentiska porträtt af förgrundsfigurer i Selma Lagerlöfs "Gösta Berlings saga" införa vi ofvanstående bild.

Den nobla profilen och de vemodiga dragen tillhörde en af Ekeby kavaljerer; den som författarinnan kallar kusin Kristoffer och om hvilken hon bland annat skrifver:

"De hade en gammal roffågel uppe i kavaljersflygeln. Fordom hade han hört till den svärm, som i den store kejsarens följe jagade fram öfver Europa, men hvad namn och titel han bar skall numera ingen våga säga."

I själfva verket visste den sällsamme kavaljerens samtida knappast mera om honom än att han varit hög officer i Napoleons tjänst. Under det antagna namnet Roxendorff tillbragte han sina senare år i Värmland, där han var en gärna sedd gäst på herrgårdarna.

Originalet till bilden har ställts till Iduns förfogande af redaktör Stig Malmgren, Stockholm. Det har tillhört hans mormor, fru Sofie Alsterlund, född Nauclér. I fru Alsterlunds barndomshem, Gullsby bruk i Brunskog socken i Värmland, torde det gamla porträttet ha blifvit måladt under något af Roxendorffs besök därstädes i början på 1800-talet. Det är signeradt Ridderstad.

Som en kuriositet kan påpekas, att "kusin Kristoffer" på porträttet är iförd päls — Selma Lagerlöf berättar att han bar detta plagg både vinter och sommar.

Besök utställningen Birger-Jarlsgatan 16, Stockholm, som nu ytterligare kompletterats. 7.000 vinster. Sammanlagdt **110,000 Kronor.**

Köp lotter nu!

Lotter à 2 kr. säljas öfverallt samt på rekv. utan förskottsinkvid, helst å brefkort direkt från **Sv. Teaterförbundets Lo teri-exp.**, Stockholm, i hvilket fall lotten erhålles mot postförskott, då 35 öre för porto o. dragningslista tillkommer.

Lotterna ha den största åtgång och när de slutsålts sker dragning omedelbart.

Bemärk hufvudvinsterna:

JORDBRUKSEGENDOM, med åbyggnader och inventarier, vid Knifsta, 9,000 kr.; "ETT HEM" från NORDISKA KOMPANIET, 8,500 kr.; 55 KVM. SKÄRGÅRDSKRYSSARE, ritad af SALANDER, 8,000 kr.; BRILJANTSMYCKE från HALLBERGS, 6,000 kr. Bland öfriga talrika och dyrbara vinster: KONSTVERK af framstående konstnärer; HERRUMSMÖBEL och FLICKRUMSMÖBEL från Myrstedt & Sterns A.-B.; PIANINO från C. J. Svahnqvist; MOTORCYKEL från Huskvarna; ARCHIMEDESMOTORBÅT MED LÅNGFÄRDSUTRUSTNING (tält, 2 sängar, hängmatta, bord, stolar samt kokkärl och matservis af aluminium), så konstruerad att den bekvämt packas under båtens toffer; YTTERLIGARE FEM ARCHIMEDESMOTORBÅTAR, MATTOR, LINNEUTSTYRSEL för 500 kr.; ANTIKT SKÅP och d:o SPEGEL, ENSTAKA MÖBLER och ELEKTRISK ARMATUR af högt värde, SPORTARTIKLAR, JAKTGEVÄR, SMYCKEN och ÄKTA SILFVERPJÄSER (serviser och bordsilfverschatull), DYRBARA PORSLINSSERVISER m. m. m. m.

Svenska Teaterförbundets Lotteri

SVALÖFS

SNABBKOKANDE KORN-FLINGOR

tillverkas under sträng täkarekontroll utestutande af bästa svenska tvåradiga korn,
duga till gröt, vätling, soppor, puddingar, bakverk, tebröd, pannkakor m. m.,
lämna en vätsmakande, näringsrik, tättsmätt och futtkomligt ren föda samt
tinnas att få i hvarje vätsorterad specerihandel.

Allmänna Svenska Utsädes A.-B., SVALÖF

REDAN

i dag böra våra ärade kvartalsprenumeranter förnya prenumerationen — om detta nu icke redan är gjordt. Iduns Julnummer, gediget o. innehållsrikt som vanligt, utdelas gratis till alla prenumeranter. Prenumerera

I DAG

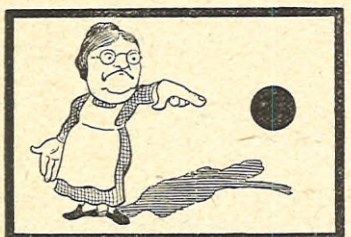

I en punkt äro alla husmödrar eniga: SKULTUNA KOKKÄRL äro bäst!

I **Iduns Hjälpreda för Hemmet** läses under rubrik "Om hudens vård":

"— — Bland alla de medel, som rekommenderas för bevarande eller förbättrande af hyn, anses boraxbenzoë såsom det bästa. — — — Mot finnig och oren hy är bästa medlet en längre tids begagnande af borax benzoëtvål — — —".

Gahns Borax Benzoë tvål

har sedan gammalt stort förtroende. Pris 50 öre st.

Där hållbarhet och brilliant utseende sättes i första rummet, är målning med emaljfärgen **Chinalack** att föredraga framför alla andra liknande färger. Belönad med guldmedalj. Arsenikfri enl. nya giftstadgan.

Finnes i alla kulörer hos alla färghandlare. Fabrikanter: **Dorch, Bäcksin & C:os A.-B.**, Göteborg och Stockholm.

Världsberömda.

SINGER C:o

SYMASKINS AKTIEBOLAG

Filialer på alla större platser.

Vill Ni blifva vacker?

Den berömda **YVY-TVÅLEN,** som kommer kinden att stråla af hälsa och skönhet, innehåller dyrbara och undergörande essenser och förlänar ansikte, hals, armar och händer en utsökt skönhet. På förvånande kort tid borttager den finnar, fräknar och rodnad på näsan liksom röda och skrofliga händer. Sträf och sprucken hud försvinner och genom ständigt bruk af densamma kan bildandet af rynkor förebyggas.

Borsta Edra tänder med **YVYDOL,** som på en minut gifver tänderna friskhet, skönhet och vällukt, befriar från vinsten och tandvärk, äfvensom gula, gröna och svarta (äfven af tobaksrök angripna) tänder blifva bländande hvita.

Erhålles à 50 öre pr st. i hvarje välsorterad affär från Ystad till Haparanda.

Österlin & Ulrikssons Tekn. Fabrik, Ystad.

Använd intet annat afföringsmedel än Apoteket Vasens Laxérmarmelad, så undvikes till följd af dess behagliga smak allt bråk vid intagandet. På alla apotek.

Doktorinnan Vilma Erikssons Hvilohem,

beläget 15 min. skogsväg från Arvika. Inackorderingspris kr. 3:50 pr dag, 75 à 85 kr. för mån. Adr. Högåsen, Arvika.

Skönhet och Behag.

Hönsäggets innehåll i förening med finaste kosmetiska ämnen såsom dessa förekomma i F. Paulis Ovicula tvål är ett underbart skönhetsmedel. Vid användning af denna F. Paulis Ovicula tvål försvinna alla misspryddande hudåkommor såsom finnar, narighet, rynkor m. m., och hyn blir ungdomligt blomstrande. Hvar och en som vill äga skönhet och behag använder därför F. Paulis Ovicula tvål.

— var ej ledsen, jag kommer åter med **M. ZADIGS Divinia Parfym** och **Tvål.**

KÖKSALMANACK

Redigerad af ELISABETH ÖSTMAN-SUNDSTRAND.

Inneh. af Elisabeth Östmans Husmoderskurs i Stockholm.

FÖRSLAG TILL MATORDNING FÖR VECKAN 10—16 OKT. 1915.

SÖNDAG. Frukost: Smörgåsbord; laxrulader med skarpsås; ägg; mjölk; kaffe eller te med korintkaka. Middag: Hummer med kall hummersås; stekt hare med brynt potatis och salader; äppelcharlotte med fransysk sås.

MÅNDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgröt med mjölk; spicken sill med grädde, gräslök och potatis; kaffe eller te. Middag: Sjömansbiff; rabarberkräm med mjölk.

TISDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafremjölsvälling med fruktkompott; ägg; kaffe eller te. Middag (vegetarisk): Kålrötter, fyllda med ris samt potatis; soppa på torra körsbär med kokosbröd.

ONSDAG. Frukost: Smörgåsbord; stekt bräckkorf med potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Jordärtskockspuré med rostadt bröd; kromgädda med smör och pepparrot samt potatis.

TORSDAG. Frukost: Smörgåsbord, omelett med fiskstufning (rester från onsdag); mjölk; kaffe eller te. Middag: Ärter med fläsk; ugnspannkaka med sylt.

FREDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafremjölsvälling; stekt färsk strömming med potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Färseradt kålhufvud; äppelsoppa.

LÖRDAG. Frukost: Smörgåsbord; uppstekt pannkaka (rester från torsdag); mjölk; kaffe eller te. Middag: Stekt helgeflundra med potatismos; risimjölspudding.

RECEPT:

Hummer. Hummern är färsk, då stjärten bibehåller sin fulla spänstighet och klorna äro rörliga. Den slätaste och tyngsta är bäst. Hanarna föredragas vanligen framför honorna och kännas igen därpå att de två öfversta stjärtfenorna äro gröfre och styfvare än honornas. Honorna användas mest till såser och garnering för rommens skull. — Till en hummer på 4—5 hg. uppkokas $2^1/_2$ lit. vatten med 1 hg. groft salt. Hummern lägges ned med hufvudet före — den dör då genast — och får koka 15—20 min. Hummern blir hård i köttet, om den får koka länge. Den får ligga på rygg att kallna och klyfves, strax innan den skall serveras i tvenne halfvor, klorna krossas försiktigt, tarmen och magsäcken, som har sin plats vid hufvudet, borttages. Hummern upplägges på fat, garneras med grönsalad eller persilja och serveras med olja, ättika och peppar. — Hummern användes äfven till majonnäs, salad, à-la-daube, gratin, pastejer, krustader, kroketter, sås m. m.

Kall hummersås (f. 6 pers.). Skal och rom af 2 humrar, 2 msk. smör (40 gr.), 1 msk. vinäger, 2 msk. fin matolja, 2 dcl. tjock grädde, salt, socker, paprika.

Beredning: Skalen, rommen, fettet af hummern och smöret stötas i stenmortel till en fin massa, som passeras genom hårsikt och vrides genom muslin. I den passerade massan tillsättas vinägern och matoljan, litet i sänder, under rörning. Den till hårdt skum slagna grädden blandas i försiktigt, och såsen afsmakas med kryddorna. Slås öfver sönderskuren hummer eller kräftstjärtar.

Äppelcharlotte (f. 6 pers.). 6 2-öres mandelbröd, $1^1/_2$ hg. smält smör, 1 hg. groft, stött toppsocker.

Äppelkompott: 150 gr. socker, 3 dcl. vatten, $1^1/_2$ lit. goda syrliga äpplen, 1 msk. citronsaft eller ättika.

Till formen: $^1/_2$ msk. smör (10 gr.), 2 msk. stötta skorpor.

Beredning: En koppar- eller bleckform smörjes med kallt smör och beströs med stötta skorpor. Bröden klyfvas längs efter, doppas i det smälta smöret och vändas i sockret. Formen beklädes med brödskifvor, fylles med äppelkompotten, och resten af brödskifvorna lägges öfver som lock. Puddingen gräddas omkr. $^1/_2$ tim. i ordinär ugnsvärme, uppstjälpes och serveras varm med fransysk sås, vaniljsås eller vispad grädde.

Till äppelkompotten kokas sockret och vattnet till en klar lag, som får kallna. Äpplena sköljas, torkas, skalas tunt, skäras i 4—6 delar, alltefter storleken, och kärnhusen bortskäras. Äpplena läggas, allteftersom de skäras sönder, i $1^1/_2$ lit. vatten, tillsatt med citronsaften eller ättikan. Endast så många äppelklyftor, som få rum på ytan af sockerlagen, upptagas i sänder, få rinna af på duk, läggas i sockerlagen och få koka nätt och jämnt mjuka, hvilket pröfvas med en vispkvist. De läggas med hålslef på flatt fat att

SIDENHUSET

Stockholm. Regeringsg. 32. Detalj & Engros.

Damernas paradis.

Är Skandinaviens största firma för **Sidenvaror, Sammet, Spetsar, Band, Ylle-** och **Bomullstyger,** Damunderkläder, finare Tricotage, Handskar.

P. D-Korsetter, Damkonfektion, alla slag.

Landets största detalj-**Damskrädderi.**

Lyxbeställningsafd. 2 tr. upp. Populärafd. 1 tr.

Profver & kostnadsförslag franco.

Priserna erkändt lägre än i utlandets Sidenhus.

Lejon
Vantar & Strumpor
ÄRO AF BÄSTA KVALITE
& OMSORGSFULLASTE
UTFÖRANDE
FÖRSÄLJAS ÖFVERALLT

kallna. Lagen tillsättes med mera socker och vatten, om så behöfves. Om så önskas, kan kompotten blandas med någon sylt.

Fransysk sås (f. 6 pers.). 2 äggulor, 75 gr. strösocker, 150 gr. fint smör, 2—3 msk. fin konjak, litet stött muskotblomma.

Beredning: Äggulorna och sockret vispas 20 min. Smöret tvättas och vattnet arbetas ur väl, varefter det röres, tills det är hvitt och pösigt, då äggmassan iröres, litet i sänder, och sist tillsättes konjaken teskedvis samt, om så önskas, litet finstött muskotblomma under fortsatt jämn rörning. Såsen serveras genast till varma frukträtter.

Spicken sill (f. 6 pers.). 4 små salta fetsillar, $^1/_2$ tsk. hvitpeppar.

Beredning: Sillen får ligga i rikligt med vatten 12 tim., hvarunder vattnet bytes 1 gång. Den flås, rensas, sköljes, torkas med en fiskhandduk, ingnides med pepparn, och får ligga i tim. Den torkas åter väl, skäres i $1^1/_2$ cm. breda bitar, tvärs öfver, upplägges på fat och garneras med persilja eller dill. Serveras med grädde, gräslök och potatis eller med stufvad potatis eller stufvade gröna ärter som frukoträtt.

Kålrötter, fyllda med ris (f. 6 pers.). 3 medelstora kålrötter, vatten, salt.

Till fyllning: 150 gr. risgryn, 6 dcl. vatten, 1 dcl. tjock grädde, 1 msk. finhackad persilja, 1 msk. smör (20 gr.), 2 ägg, salt, soja, närsalt.

Till stekning: 3 msk. smör (60 gr.), 2 tsk. socker, kålrotsspad.

Beredning: Kålrötterna sköljas, borstas väl rena, skalas med tjocka skal och kokas i saltadt vatten, tills en vispsticka går lätt igenom dem. De upptagas och få afrinna väl på en duk. Ett lock skäres ut i kålrötterna, som urhålkas väl uppifrån. De fyllas med det kokta riset, locket pålägges, och rötterna ombindas med snöre, förut doppadt i kokande vatten. Smöret brynes i en järnkastrull, kålrötterna iläggas, beströs med sockret och brynas vackert, spädas med kålspadet och få sakta steka 1—$1^1/_2$ tim. hvarunder de ofta ösas öfver. De uppläggas på varmt fat, snöret klippes bort och såsen hälles öfver dem. De garneras med innanmätet i kålrötterna, som brynts väl i smör, samt persilja och serveras med potatis och afredd sås, beredd af kålspadet.

Till fyllningen sköljas och skållas risgrynen samt kokas mjuka i vattnet. Mot slutet af kokningen spädes med grädden. Gröten upphälles och får kallna. Persiljan hackas, fräses i smöret och iblandas tillika med de uppvispade äggen. Sist afsmakas massan med salt, soja och närsalt.

Färseradt kålhufvud (f. 6 pers. 1 stort kålhufvud, vatten, salt.

Köttfärs: 3 hg. benfritt oxkött, 5 hg. benfritt kalf- eller svinkött, 50 gr. späck, 2 tsk. salt (10 gr.), 1 ägg, 1 äggula, 1 dcl. stötta skorpor, 4—5 dcl. grädde eller mjölk.

Till stekning: 1 hg. flottyr, 1 hg. späck, i en stor skifva, 1 lit. buljong.

Beredning: Kålhufvudet påsättes i kokande vatten och får koka, tills det är mjukt. Det upptages genast och får afrinna på en duk. De yttre gröna bladen borttagas och hufvudet urhålkas uppifrån.

Till färsen torkas köttet med en duk, urvriden i hett vatten, befrias från senor och hinnor, skäres i tärningar, blandas med späcket och kryddorna och drifves 6 ggr genom köttkvarn. Färsen blandas därefter med det vispade ägget, äggulan samt skorporna och arbetas 1 tim., hvarunder grädden tillsättes matskedsvis. Färsen bör vara ganska lös. Kålhufvudet fylles med färsen (men ej för fullt, ty färsen höjer sig under kokningen), öfvertäckes med några stora kålblad, ombindes med fint segelgarn och brynes väl i het flottyr. Det lägges därefter i en kastrull, på späckskifvan, tillika med den kål, som skurits ur hufvudet, den kokande buljongen spädes på och får sakta koka med tätt slutet lock omkr. 2 tim., eller tills färsen är färdig, hvilket pröfvas med en vispkvist. Kålhufvudet upplägges på varmt fat, garneras med den utskurna kålen och med små köttbullar af den färs, som ej rymts i hufvudet. Serveras med afredd sås, beredd af spadet.

FRÅGOR

ENHVAR läsare af Idun äger rätt att i denna afdelning framställa förfrågningar rörande husliga eller andra angelägenheter till besvarande af läsekretsen. Dock förbehåller sig redaktionen oinskränkt befogenhet att utesluta de frågor, hvilka anses sakna mera allmänt intresse. Hvarje publicerad fråga kommer att besvaras, och utbetalas för det bästa svaret å någon af här nedan införda frågor, som insändas till redaktionen senast 6 dagar efter detta nummers dato, ett pris af 10 kronor.

N:r 176. 40-årig fru, gift med en man med små inkomster och som, då det gäller hemmet och hushållet, är mer än behöfligt sparsam, ber härmed Iduns läsarinnor om ett råd: hur och hvar i Stockholm skall jag kunna erhålla en lämplig sysselsättning för att på så sätt skaffa mig en biinkomst? Är intresserad af hushåll och har tänkt genomgå någon finare hushållsskola. Hvilken vore i så fall den bästa? Och finnes det utsikter att sedan erhålla en treflig och inkomstbringande sysselsättning inom hushåll? Om ej, hvad bör jag ägna mig åt? Äger en liten son och kan därför ej helt och hållet upplösa eller öfvergifva hemmet, men kan disponera hela dagen. Mycket tacksam för råd vore
Olycklig.

N:r 177. Huru äro rummen möblerade och inredda i ett franskt flickpensionat, och på hvad sätt, bäst och billigast, kan detta låta sig göra i Sverige, frågar
Rådvill.

N:r 178. Finnes något bra men ofarligt medel mot pormaskar, som sitta på näsan? Tacksam för svar.
Läsarinna.

N:r 179. Vill någon af Iduns läsarinnor meddela mig ett ställe i Stockholm eller annan svensk stad, där man kan få sälja broderier i Hedebo-söm. »Bikupan» tar numera 20 %, och det är väl mycket, när man syr på egen risk. Tacksam för svar är i Köpenhamn bosatt svenska.

N:r 180. Hvad fordras för att komma in vid ett folkskollärarinneseminarium och i hvilka städer finnas sådana? Måste jag gå fyra år, då jag äger kunskaper motsvarande 7:e—8:e klassens i en elementarskola? Har läst privat och har därför inga betyg att uppvisa, men det inverkar väl ingenting, om man pröfvar in? Tacksam för svar är 21-åring.

N:r 181. Skulle någon af Iduns läsarinnor vilja ge mig beskrifning på en praktisk, korrekt och billig riddräkt, samt hvad mer jag behöfver för att börja rida, och hvart jag skall vända mig för att gå igenom en ridkurs? Svar med ungefärliga kostnaden. 22-årig flicka.

N:r 182. Finnes någon af Iduns läsare som vet något medel mot reumatisk nervvärk samt därmed åtföljande trötthet, tyngd i hufvudet etc. vore ingen tacksammare för råd än Gammal prenumerant.

N:r 183. Hur går det till vid ett kyrkbröllop? På hvilken sida om brudgum och marskalkar gå brud och tärnor? Hvar mottagas lyckönskningarna?

N:r 184. Har en hel del »rå» ejderdun. Vore tacksam få veta hur den skall behandlas (ångas, tvättas?) innan den användes till stoppning.
H. M. L.

N:r 185. En liten vetgirig parfvel undrar om någon af Iduns läsare vill göra sig besvär med att beskrifva för honom hur en författare gör för att få sin bok utgifven.
En tillfrågad prenumerant.

N:r 186. Är det någon af Iduns läsarinnor som vet om Karlskrona har någon hyresbyrå. Jag har en bror som skall exercera där 1 nov. i år. Han är orolig för att alla rummen skola vara uthyrda då han kommer dit, enär han inte känner någon där, som kan hyra åt honom.
Syster.

N:r 187. Hur skall jag själf kunna skaffa mig den yttre bildning och världsvana som jag saknar, men mycket längtar efter att erhålla? Finnes någon skrift eller dylikt som afhandlar det ämnet? Tacksam för goda råd är Landtman.

N:r 188. Skulle någon vilja upplysa mig om ifall det finns något hem eller dylikt, där jag för framtiden skulle kunna få en tillflykt. Jag är 41-årig stockholmska, bildad, men på grund af ögonsjukdom oförmögen att försörja mig. Äger dock 400 kr. årlig inkomst. Tacksam för svar till Ensam och hemlös.

N:r 189. Huru skall man på lämpligaste sätt afyttra ett par c:a en half meter höga byster af Gustafsbergs parian-porslin (Carl XV med gemål), som jag icke har lämplig plats för i hemmet? Hur mycket kunna de vara värda? Marian.

N:r 190. Finnes några utsikter för en fattig flicka med vanlig folkskolebildning, att få blifva sjuksköterska? I så fall, hvart skall jag vända mig? Är det svårt att komma in vid Röda Korset, eller är det lättare att komma in på ett lasarett i utlandet? Mycket tacksam för svar är Inga.

MUSTAD'S
VÄXT-MARGARIN
Utmärkt till smörgåsbordet
och ypperligt till stekning.
Begär högsta märket: MUSTADS
"BÄSTA-VÄXT"

N:r 191. Vill någon af Iduns läsarinnor lämna upplysning på någon bra väfbok, där man på egen hand kan lära sig såväl enklare som konstväfnad. Tacksam för svar till
Intresserad.

N:r 192. Kan någon af Iduns läsare upplysa mig om hvad kunskaper som erfordras för att erhålla en husmodersplats på någon större anstalt eller inrättning; om någon särskild utbildning erfordras och hvar man kan erhålla sådan. Vore tacksam för upplysning.
A. A. 31 år.

N:r 193. Hur skall jag behandla mitt hår, som alldeles ramlar af mig. Mest brukar det falla af vid hvarje termins slut. Hårbottnen är mycket torr. Har ganska ofta rätt svår reumatisk hufvudvärk. Tacksam för anvisning på något hjälpmedel blifver
Lärarinna 1909.

N:r 194. Skulle någon af Iduns läsare eller läsarinnor veta någon läkare, eller annan person som botar sviterna efter barnförlamning, som består af slapphet i benen, vore jag innerligt tacksam för att få adressen.
Barnförlamningspatient.

N:r 195. Jag har tänkt att som biförtjänst tillverka och försälja rån. Beder härmed någon af Iduns läsarinnor lämna upplysning om hvar man kan få lära sig tillverka tunn- och godrån. Tacksam för svar är
Änkefru.

ELNA.

Skiss af Avi.

(Forts.)

Snyftande slog hon sina armar om Eriks hals. Hans ögon följde månstrimman på vattnet. Dimman öfver hans ögon gjorde att allting snart dansade rundt. Stjärnorna dansade ring i ring, rundt, rundt, därnere, och dit i den underliga dansen skulle han föra henne, sin brud.

Hans läppar sökte hennes, och en bön om förbarmande gick från dem emot höjden. Ut öfver båtkanten föllo människobarnen, som ej fingo rum ofvan jord för sin kärleks och längtans skull. Endast månen såg slutet på tragedien, och en ensam gammal kvinna på stranden anade den, där hon stod med sin skumma blick riktad ut öfver sjön. Hon tyckte, att hon i månljuset såg de båda barnen ett ögonblick, och så hörde hon vattnets plaskande. Hjärtat nästan stannade i bröstet med ens, och då ropet, Elna och Erik, ändtligen kom öfver hennes läppar, nådde det dem ej.

Båten gled öfver den fläck, där Elna och Erik försvunnit. Gamla mor Karin sjönk ned på en lingonristufva bredvid.

Hennes ena hand var tryckt emot hjärtat, som gjort ondt förr men aldrig så ondt som nu. Tom stirrade hennes blick ut i rymden.

Hon slöt de trötta ögonen, ej en klagan kom öfver hennes läppar. Hon hörde ej, att det prasslade i buskarna bakom henne. Det var dock som om isen omkring hennes hjärta smält, då hon kände och förstod, att det var Eriks vallhund Vakt, som kom och slickade henne öfver kinden, som stelnade allt mer. Innan medvetandet flytt, hviskade hon till hunden, i det hennes hand smekande for öfver hans nos: »Gossen min, var det du och jag, som skulle följa barnen på deras sista färd? Gamla Karin tror dock, Vakt, att vår Herre kallar äfven henne hem. Nu behöfver henne ingen längre...»

Vakt gaf till ett klagande skall, men mor Karin höjde i det sista varnande handen. Hans tunga for slickande öfver handen, som sjönk, och så sträckte han nosen mot månen och tjöt på nytt. Gamla mor Karins ögon voro brustna, då han ändtligen tystnade.

Med hängande hufvud och slokande svans sprang han längs stranden därifrån. Han kröp ihop vid ökstället, där Elnas och Eriks spår upphörde. Där låg han ännu, då gårdens gamla fiskare i dagningen kom för att taga upp sina nät och fann Storängsbåten drifvande ute vid vasskanten.
Slut.

BREFLÅDA

REDAKTIONENS BREFLÅDA:

Helge Leopold. Fast Ni har en stor skalds namn i Er signatur, skrifver Ni vers som en femårig kretin.

Orion. Välmenande. Men obrukbar.

Aspa. Just typisk för hur en fotvandringshistoria icke skall skrifvas.

Elli H—g. Det dröjer länge än innan Ni kan börja tänka på att bli tryckt och honorerad.

Tellerman. »Ett brustet lifs tröstlösa melodi, som, knappt förstenadt, än i rymden klingar».
— vi betacka oss.

A. K. Oanvändbart.

NYA
WERMLANDS-TIDNINGEN
Grundl. 1850 Karlstad Grundl. 1850
är Värmlands största och äldsta tidning.

I dessa tider
må ej biförtjänsterna föraktas.
Det är ingen svårighet utan tvärtom mycket lätt att förtjäna 100 à 200 kr. extra till jul med att samla abonnenter å *Julstämning*, Sveriges populäraste jultidning.
Begär profportfölj som jämte planscher sändes *gratis* från
Åhlén & Åkerlunds Förlag
Afd. Julstämning. Stockholm C.

FABRIKSMÄRKE
FAXIN
Bästa putsmedel för alla metaller.

Köp Schweizer's Siden
direkt från Schweiz, tull- och portofritt till bostaden.
Begär redan i dag vår rikhaltiga profkollektion af de nyaste sidentygerna: crepe de chine, chines, skotska sidentyger, taffetas, cotele, schweizer-batist, 120 cm. bredt från kr. 1. pr. meter. Sammet och plysch till klädningar och kappor i alla kvaliteter och prislägen.
Denna rika kollektion sändes franko till påseende mot insändande af 20 öre.
Samtidigt offerera vi vår kollektion af äkta schweizer-broderier på batist, voile, siden o. s. v. till blusar, dam- och barnklädningar samt vår katalog öfver tvättbroderier och kragar, näsdukar etc. att förära bort vid högtidliga tillfällen.
Denna kollektion sändes äfven franko till påseende mot ett 20-öres frimärke.
Schweizer & Co. Fabrikanter, Luzern S 3, Schweiz.

Svenska Havregryn äro de främsta i världen
Gyllenhamar KALMAR AXA Vårgårda
1 portion gröt kostar c:a 2 öre. Köp Originalpaketer!

Husmödramas Centralförmedling

Förmedlar köp och försäljningar mellan hem i Landsorten och Stockholm. JAKOBSGATAN 20, STOCKHOLM. Rt. 12834. 10—5 A. T. 2313.

ANNONSER skola vara inlämnade till Expeditionen senast fredag för att kunna införas i följande veckas nummer.

LEDIGA PLATSER

Sänd aldrig originalbetyg utan endast *afskrifter* när Ni svarar på annons om ledig plats.

GODA PLATSER öfver hela Sverige för bättre platssök. anskaffas. Insänd betygsafskrifter, foto. o. 20 öre i svarsporto t. Centralförmedlingen, Jakobsgat. 20, Sthlm.

ANSPRÅKSLÖS O. PÅLITLIG FLICKA (helst troende) erhåller god plats 15 okt. på landet. Svar med rek. o. lönepret. till »E. B.», Nolby.

EN BÄTTRE, enkel och frisk, helst troende flicka, med vana att sköta och leda större barn i ålder 15 o. 5 år önskas till den 24 okt. eller 1 nov. Den sökande bör vara något kunnig i sömnad och med verkligt intresse deltaga i barnens omvårdnad. Lön 25, event. 30 kr. Prima betyg fordras. Svar med uppgift om ålder samt foto afvaktas genast. Fru Emma Brynteson, Karl Gustafsgatan 2, Göteborg.

BARNFRÖKEN, 20—30 år, af god familj, verkligt frisk, vänlig, praktisk o. ordningsfull, får plats 1 nov. i stilla familj som klen husmors stöd o. verkl. hjälp med barnens (3 st. 12—6 år) tillsyn o. vård. Sökande skall vara duglig i sömnad o. husliga syssl. Städning af 2 rum. Den, som kan läsa med nybörjare, har företräde. Betyg, foto, löneanspr. und. adr. »Anspråkslös o. barnavän», Halmstad p. r.

EN PÅLITLIG, ORDENTLIG och särskildt barnkär fröken, mellan 30 och 40 år, önskas som hjälp i hushållet. med sömnad, samt skötsel af tre gossar i 8 års åldern. Lärarinna finnes. Svar med fotografi till grefvinnan M. Kalling, Myrö, Örebro.

EN ENKEL BÄTTRE FLICKA, som är kunnig i matlagning och bakning får plats den 1 nov. i liten familj. Innejungfru finnes. Svar till Espås egendom, Broddetorp.

Kvinnligt skrifbiträde.
Bildad flicka med god handstil får plats som biträde å pastorsexpedition i öfre Norrland d. 1 nov. Bör ock hjälpa till med lättare hussysslor. Svar med nödiga uppgifter till prosten E. Bore, Gellivare.

Glad bättre flicka
får omkr. 15 nov. bra plats i familj med 2 barn, ålder 4—1 år, att hjälpa till med hvarjehanda i ett hem förekommande göromål. Jungfru finnes. Något kunnig i sömnad har företräde. Familjemedlem. Svar med fotografi till »Barnkär», Ljungby p. r.

23-årig bildad
och anspråkslös flicka, huslig och kunnig i handarbete och som kan undervisa en 10-årig gosse i läxläsning och musik, erhåller plats 23 okt. på Dalsland, om fotografi, betyg och lönepretentioner sändas under adress »God plats», Iduns exp.

Husmodersbefattningen
vid Värmlands läns tuberkulossjukhus är till ansökan ledig att tillträdas snarast möjligt efter ansökningstidens utgång.
Begynnelselön 700 kr. pr år jämte allt fritt.
Ansökningshandlingar, ställda till Direktionen och inneslutande betygsafskrifter, åldersbevis, uppgift om referenser samt helst fotografi, torde insändas före den 25 oktober 1915 till Tuberkulossjukhuset, adress Arvika.

Barnfröken
ej för ung, med håg för sitt kall, fullt pålitlig och komp. att handhafva såväl större som mindre barn, får god plats i familj i Sthlm. Svar åtföljda af betygsafskr., ref. och foto sändes till »Frisk» under adress S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm, f .v. b.

Söker Ni plats

på något af den kvinnliga verksamhetens olika områden?

Kom då ihåg

att ett beprövadt och af tusentals kvinnliga platssökande med bästa resultat användt förfaringssätt är att sätta in en liten annons i IDUN. En platsannons — 10 mm. stor — kostar endast 2 kronor. Beloppet kan insändas i postanvisning, hvarvid texten lämpligen skrifves å postanvisningsblanketten.

Ordentlig flicka
af god familj, frisk och gladlynt, kunnig i matlagning etc. samt villig att tillsammans med vänlig husmoder sköta hemmet, får god plats om foto, lönepret. etc. ins. till Iduns exp. under sign. »Trefligt hemlif».

Exam. barnsköterska

kunnig i sömnad och tvätt, erhåller plats att sköta tre barn i ålder 1/2—3 år. Sökanden bör vara verkligt barnkär, ordningsfull och pålitlig. Sv. med betyg och fotografi till »Pålitlig barnsköterska», Ystads Annonsbyrå, Ystad.

Husmoderstjänsten

vid Västmanlands läns Tuberkulossjukhus, Skogsfjället, invid Västerås stad kungöres härmed till ansökan ledig. Lön: 600 kr. pr år jämte allt fritt; ålderstillägg, pension, semester. Vana och erfarenhet att leda personal och ansvara för utspisningen å sjukvårdsanstalt nödvändiga förutsättningar; kunskap i sjukvård önskvärd. Kompetent reflekterande torde före 1 nov. 1915 insända ansökan, helst med foto, till Doktor Martin Sjögren, adr. Västerås, som lämnar närmare upplysningar.

Barnfröken.

Tyska eller svenska, i senare fallet helst från mellersta eller norra Sverige, bildad och med bästa rekommendationer, erhåller plats att sköta två barn 8 och 6 år. Svar till »8 och 6 år», S. Gumælii Annonsbyrå, Göteborg, f. v. b.

AKTIEBOLAGET M. BENDIX ETABL. 1869 STOCKHOLM HOFLEVERANTÖR

Sveriges äldsta - och största - Specialfirma i BARNKLÄDER

Särskilda afdelningar för
Backfisch-Konfektion & Barnskodon
18 Regeringsgatan.

Sändningar för ben. urval exp. till ärade kunder samt till i landsorten kända pers. Vid rekv. för minst kr. 25.— fraktfritt till rekv. närm. järnvägs- eller poststation.

Akt.-Bol. M. BENDIX,
18 Regeringsgat. 5 Sturegat. 90 Drottninggat. STOCKHOLM.

PLATSSÖKANDE

Utbildade barnsköterskor
spec. från Sällskapet Barnavård, anskaffas af Stockholms Stads Arbetsförmedling, Regeringsgt. 107. Riks- o. Allm. tel. 4047. Kl. 9 f. m.—4 e. m. (lörd. 9—2). Obs! Särskild avdelning för barnsköterskor! Samarbete med Sällskapet Barnavård!

PÅ LANDET, helst å herrgård, önskar ung, bildad flicka plats som husmors hjälp och sällskap. Villig deltaga i skrifgöromål, om så önskas. Sv. t. »Familjemedlem Hösten 1915», Iduns exp. f. v. b.

UNG, BÄTTRE FLICKA, som gått igenom husmoderskurs, önskar plats som sällskap och hjälp, gärna där barn finnes. Svar till »God hjälp 1 nov.», Trekanten p. r.

EX. BARNSKÖTERSKA söker plats å barnhem. Helst spädbarnsvård. Goda rek. Svar till »20 år», Lerberget Höganäs.

EX. BARNSKÖTERSKA söker plats i familj, för vård av ett barn. Helst spädbarn. Svar till »20 år», Lerberget, Höganäs.

YNGRE ENERGISK undervisningsvan lärarinna med goda rek. och kunnig i språk o. musik sök. pl. gen. Sv. t. »Språk o. musik», S. Gumælii Annonsbyrå, Malmö.

EN ORDENTLIG FLICKA önskar pl. i god familj att hjälpa till med inomhus förek. göromål. Van vid arbete. Någon lön önskas. Svar till Lydia Lilja, Ulfåsa.

HVILKEN ÄLDRE BILDAD DAM ELLER herre önskar för sig och sitt hem en god vårdarinna? Bästa ref. Svar till »E. A.», Iduns exp. f. v. b.

Kvinnlig arbetskraft

inom såväl hemmens som andra kvinnliga arbetsområden kan Ni

med bästa resultat

erhålla genom att sätta in en annons i IDUN, specialorganet för kvinnliga platsannonser af alla slag.

En platsannons — 10 mm. stor — kostar endast 2 kronor. För större annonser beräknas ett pris af 25 öre pr mm. därutöfver.

VÄRDINNEPLATS att sköta ett bättre hem, där husmor saknas, önskas i okt. eller nov. detta år af bildad änkefru, kunnig i allt som hör till ett bättre hems skötsel, äfven att fostra barn. De bästa rek. kan lämnas. Svar till »Ansvarskänsla», Iduns exp. f. v. b.

UNG FLICKA önskar plats som hjälp och sällskap i familj eller hos ensam dam. Är kunnig i finare handarbeten. Svar till »18 år», Falköpings St. p. r.

MOT FRITT VIRVE önskar ung, undervisningsvan lärarinna plats i familj att undervisa barn i vanl. skolämnen och musik. Är äfven villig deltaga i lättare hushållsgöromål. Svar till »X», Skara p. r.

HUSFÖRESTANDARINNE- och värdinneplats sökes i stad eller på landet i bättre, allvarligt hem (helst i prästgård) af medelålders, bildad dam. Har under många år förestått prästhem och äger äfven någon vana med expeditionsgöromål. Goda rek. och betyg fr. flerårige platser. Svar till »Redbar», Hultsfred p. r.

EN HUSLIG, ENKEL o. ordentlig flicka från godt hem önskar till 1 nov. plats hos ensam dam som sällskap o. hjälp eller ock hos ungherre. Är kunnig i handarbete. Svar till »Huslig», Iduns exp. f. v. b.

ENKEL, BILDAD, MUSIKALISK flicka önskar plats i familj, där jungfru finnes, som husmoders verkliga hjälp och sällskap. Tacksam för svar märkt »Värmländska 21 år», Iduns exp. f. v. b.

Enkel, anspråkslös,
bättre flicka, kunnig i matlagning o. alla inom ett hem förek. göromål, söker plats att med hjälp av jungfru förestå och sköta hemmet för ensam herre eller dam. Genomg. Husmoderskola och är van vid husliga sysslor. Tacksam för svar till »Sparsamhet — Ordningssinne», Iduns exp. f. v. b.

Mot fritt vivre
önskar bättre landsflicka plats den 1 dec. till den 1 maj i familj där hon kan vara obemärkt, helst i Dalarne eller Södra Sverige. Är kunnig i enkl. o. finare matlagn. samt sömnad. För öfrigt villig biträda med alla göromål inomhus. Svar till »Bekymrad», Allm. Tidn.-kont., Sthlm

Två unga småländskor
från goda hem önska mot fritt vivre plats i samma familj — helst på landet — där ej jungfru finnes. Deltaga gärna i alla inom ett hushåll förek. göromål. Sv. t. »Karin och Svea», Skillingaryd p. r.

Husföreståndarinneplats
sökes i verkligt bildadt hem, helst där barn finnas som behöva omvårdnad och sällskap. Van vid ett hems skötsel och kunnig i sjukvård. Musikalisk. Goda ref. Svar till »N. N. 32», Iduns exp., Sthlm, f. v. b.

Ung flicka
önskar plats i god familj, att vara behjälplig med förekommande göromål, ej grövre sysslor. Något skrifgöromål vore önskvärdt, samt någon lön. Svar till »N. R.», Arboga p. r.

19-årig flicka från Stockholm,

som i år med goda betyg aflagt studentexamen, önskas upptagen som familjemedlem i ett välordnadt, bildadt och någorlunda sällskapligt hem i t. ex. ett större brukssamhälle. Finnes barn, är hon glad att få läsa läxor med dem eller eventuellt läsa upp mindre sådana till de första klasserna i läroverk.
Föräldrarna önska dock, att hon får tid disponibel att fortsätta sina musik- och språkstudier.
Lämpligt honorar erlägges naturligtvis, dock bör ett sådant ej vara det enda afgörande för anbud. Särskildt fästes vikt vid, att hon fullt får tillhöra familjen. Vår dotter vill vara ett behagligt och gladt sällskap, äfven en god hjälp för en präktig och klok husmoder.
Anbud till »19 år B. C.», Iduns expedition.

INACKORDERINGAR.

UNG BILDAD DANSKA önskar mot mindre inackorderingssumma vistas i äldre stockholmsfamilj som sällskap och hjälp under vintern. Sv. till »Danska», Iduns exp.

Residenz Braunschweig: Junge Mädchen finden zu ihrer Fortbildung in **Musik** (besonders künstl. Ausbild in **Gesang** u **Klavier** v. namhaften Künstlerinnen) und z. Vervollk. in der **deutschen Sprache** vorzügliche **Pension** und behagliches **Heim** im eigenen Hause mit gr Garten in gesunder Lage. Gelegenh. z. Fortb. in wissenschaftl. u. prakt. Fächern. Monatspreis: 100 kr. Geschw Koch. Auskunft: Sthlm Frl M. Gagge, Djursholm.

Inackordering
finnes för 2 à 3 unga flickor, hvilka på grund af svaghet, orsakad af blodbr. el. dyl., äro i behof af stärkande luft och god vård. Massage kan erhållas i hemmet. Moderlig tillsyn. Om så önskas 1 tim. dagl. tysk konversation el. läsn. af tysk litteratur. Vackert läge, 1 t. järnvägsresa från Sthlm söderut. Svar till »Härlig natur», Iduns exp., Stockholm.

Furudals pensionat
gammal bruksherrgård i v:a Dalarne. Skogrik, hög trakt (230 m. ö. h.) vid Ore älf. Jakt och fiske. Rek. ss. utmärkt rekreationsort. Uppl.: Sv. Tur.-För. eller Fru G. Wuttke, Furudal. Rt. 2 c.

Pension o. hushållsskola för unga flickor

i frisk, vacker trakt nära Köpenhamn. Undervisning i tyska och engelska. Språken talas i och utanför timmarna. Omsorgsfull vård. Pris 90 kr. i månaden. Prospekt från fru Stamer, Skovvej, Gentofte St.

VISKAFORS GALOSCHER
ELEGANTAST STARKAST LÄTTAST
G.S.A. 1890 VISKAFORS
VISKAFORS SAMMETS-LYX-BOTTINER

I vacker trakt af Jämtland
i ett verkligt godt hem, önskar ung flicka inackordering i höst en månad. Svar med prisuppgift m. m. torde omgående sändas under adress »M. C.», Iduns exp. f. v. b.

Nytorps Pensionat, Lerum,
emottager gäster året om, för längre och kortare tid. Soliga, hemtreffliga rum. Härliga promenader nära skog och sjö. 10 minuter från station.

Sydsvenska Kredit Aktiebolagets

ställning den 30 September 1915.

Tillgångar:		*Skulder:*	
Kassabehållning	1,825,800:87	Aktiekapital	16,000,000:—
Obligationer	13,886,025:92	Reservfond	5,930,000:—
Fastigheter o. inventarier	5,110,969:38	Pensionsfond	227,709:26
Reverser mot säkerhet	63,863,196:49	Depositions- o. Kapitalr.	61,118,938:96
Växlar	24,978,906:50	Sparkasseräkning	32,753,019:89
Kreditiv- o. löpande räkningar	12,739,222:82	Giro- och löpande räkn.	14,535,916:27
Hos inhemska banker	2,458,936:64	Postremissväxelräkn.	2,123,573:38
» utländska banker	4,664,394:14	Till inhemska banker	1,585,684:98
Å andra räkningar	5,307,195:50	Af utländska banker ins.	2,622,746:19
		Å andra räkningar	7,937,059:33
Kronor	144,834,648:26	Kronor	144,834,648:26

CLOETTAS GULD CACAO 1 Hekto 45 öre

CLOETTAS GULD-CACAO
i vidstående förpackning säljes öfverallt
1 HEKTO 45 ÖRE

CLOETTAS GULD CACAO 1 Hekto 45 öre

55 Kungsgatan | **Almedahls Försäljnings-Magasin,** | **55 Kungsgatan**

Kontoret 21 66. **GÖTEBORG.** Butiken 11 31.

Damast- och Dräldukstyger. Lakanslärft. Percaler. Bolstervar. Handdukar. Mattgångar. Mangelduk. Badkapptyg. Hvita c. kulörta Bomullstyger m. m.

Rikhaltigt urval af **Linne-** och **Bomullsartiklar.**
Levererar fullständiga ***Linneuppsättningar*** för Hotell, Restaurationer, Sjukhus, Badhus, Ångbåtar och Privathem samt Brudutstyrslar.

Broderier. Spetsar. Färdigsydda damunderkläder, Dag- och nattskjortor, hvita o. kulörta skjortor. m. m.

Dragning

i Stockholms Fjällkoloniers Lotteri,

äger rum den 20 Oktober 1915.

Insänd därför **skyndsamt** Eder rekvisition, märkt **X 1**, adress: *Fjällkolonilotteriet, Artillerigatan 60, Stockholm,* hvarifrån lotterna sändas mot postförskott à **2 kr. pr lott** + porto samt kostnaden för dragningslista, som utan särskild begäran tillsändas enhvar, som skriftligen rekvirerat lott. Dragningslista utkommer 2 à 3 veckor efter dragningen.

Hvar 8:e lott vinner.

Högsta vinst: ***"Ett idealhem"*** (konstnärligt komponerade möbler, mattor, gardiner, ljuskronor och prydnadsföremål till sal, hvardagsrum, sängkammare och barnkammare), värde 9,000 kr. ***"Bäcken"***, marmorstaty af H. Neujd, 5,000 kr. ***Motorbåt,*** 3,000 kr. ***Tafla af Carl Larsson,*** 2,000 kr. etc., sammanlagdt 12 vinster i värde om minst 1,000 kr. (se vinstlistan, som medföljer hvarje rekvirerad lott), 365 vinster om 900—100 kr., 1,200 vinster om 90—40 kr., 1,680 vinster om 39—25 kr., 3,650 vinster om 24—10 kr. etc.
Lägsta vinstvärde 5 kr. Tillhopa 10,000 vinster

BENGT OXENSTIERNA.
Lotteriets föreståndare.

Gymnastikdirektörsexamen

aflägges efter 2-årig kurs af kvinnliga elever vid

Sydsvenska Gymnastik-Institutet.

Ny kurs börjar den 14 sept.
Prospekt gen. *kapten J. Thulin, LUND.*

Doktor A. Kjellbergs

kurs i massage och sjukgymnastik.
Begär prospekt! Stockholm.
Mästersamuelsgatan 70.

Doktor Bjerkes Ögonklinik

LINKÖPING.

Kurs i Massage och Sjukgymnastik

STOCKHOLMS
MASSAGE- & GYMNASTIK-INSTITUT
Biblioteksgatan 28
Begär prospekt.

Tysk Fräkenpomada,

vetenskapligt sammansatt, fullt oskadlig, storartad effekt, kr. 4.50 + porto (diskret försändning) endast i
Franska Parfymmagasinet,
Hofleverantör,
21 Drottninggatan 21, Stockholm.

OATINE,

denna kraftiga, snöhvita naturprodukt, framställd af ren hafre, uppfriskar huden och åstadkommer i förening med solens värme den så eftertraktade klara, friska engelska teinten. Äkta **Oatine-Creme i hvit burk** med **grönt lock:** pris 1.50; 4-dubbelt inneh. 3.—. **Oatine-Snow:** 1.50. Finnas öfverallt samt hos A. W. Nording, Biblioteksg. 11, Birgerjarlsgat. 18 o. Drottninggatan 63, Stockholm.

Mot grått hår!

Härmed meddelas att det utmärkta och så mycket efterfrågade hårvattnet mot grått hår, som förhindrar håraffall och fullständigt borttager mjäll, och som i öfver 40 års tid förts i Fanny Gelins Parfymmagasin, Malmtorgsgatan 5, Sthlm, numera fås under adr. Firma Fanny Gelin, Norrviken. Rikstel. Norrviken 14. Pris 5:50 fraktfritt.

Vid

reumatisk värk

är RAMIN

det erkändt bästa. Pris 2 kr. Fraktfritt från Salicylsåpfabriken i Eslöf.

Turkiska badet,

i Malmtorgsbadet är öppet hvarje torsdag för damer. Yppersta medel för bibehållandet af smärt figur och fin hy. Badet är angenämast, om man är flera i sällskap. Pris kr. 1:50.

Hår realiseras.

Hårarbeten direkt från fabriken. Flätor i äkta mjukt naturhår, stora, fylliga, i alla färger, 50 cm. långa 6.—, 60 cm. 6.50, 70 cm. 8.— samt 10.—.

Beställning mottages å allt hårarbete, såsom flätor, peruker, klockkedjor etc. för damer och herrar. Penningarne återbetalas genast om ej till belåtenhet. Vi sända allt under tystlåtenhet mot postförskott. Obs.! Inga penningar i förskott. Varan betalas när Ni erhåller densamma.

Hårfabriken SPECIAL, Malmö 7.

Måla porslin i hemmen

knappar, broscher nålar m. m. Det är så enkelt äfven med de minsta anlag. Onödigt med en dyr kurs; jag lämnar skriftligen de nödiga upplysn. om materialier och tillvägagångssätt för endast 5 kr. Svar märkt »Strå till stacken», Iduns exp. f. v. b.

Damer! Vårda Eder hud!

Genom att hvarje afton massera händer och ansikte med **Skin-Food** erhåller Ni en frisk och ungdomlig hy.
Finnes hos samtliga parfym- och drogaffärer

Elfkullens Husmodersskola meddelar undervisning i finare och enklare matlagning, bakning, syltning, saftning, konservering uppläggningar och garneringar, dukning, servering m. m. Grundlig undervisning angenämt hemlif. Prospekt mot dubbelt porto. Adress Jemshögsby.

Sjukvård i hemmen.

Den 1 Nov. börjar undertecknad en af sina sedvanliga sjukvårdskurser. Närm. uppl. Riks 6898, Allm. 8211, Tunnelgatan 25, Stockholm. SALLY PETERSON.

Kurs i Klädsömnad och Linnesömnad.

Lotten Dahlström — Myntgatan 5, III — Prospekt på begäran.

Kristinehamns Praktiska Skola.

(Sveriges äldsta, största och mest välkända i sitt slag) arbetar på 11 olika avdelningar, därav **Gymnasie-** och **Realskoleavdelning. Hushållsavdelning** i förening med husmoderskurs, slöjd- och trädgårdsskola, **Slöjvavdelning** för kvinnlig slöjd (obs.! även slöjdlärarinneutbildning) samt **Trädgårdsskola.** Skolan medverkar till platser. Begär prospekt, som sändes mot dubbelt porto.

N'ls Schenke, Rektor.

Alla äro ense om att

EUCALYPTUS OLJA

är ett osvikligt medel

mot de svåraste fall af **Reumatism, Gikt, Stelhet i lederna.** Erhålles i flaskor à kr. 1.50 med fullständig beskrifning hos alla Färghandlande samt från importören

CHARLES WEYDE'S
DROGAFFÄR, Norrköping.

Skrif ett brefkort och rekvirera 1 flaska!

Bästa Efterkrafsaffär är

SYFABRIKEN

Adr. Älfsered. Ombud Antagas. Priskurant gratis.

Utmärkta organ

för

annonsering i landsorten

äro följande tidningar:

Arvika: Arvika Tidning.	**Malmö:** Skånska Aftonbladet.
Avesta: Avesta-Posten.	**Mora:** Mora Tidning.
Borlänge: Borlänge Tidning.	**Norrköping:** Östergötlands Dagblad.
Borås: Borås Tidning.	**Nyköping:** Södermanlands Nyheter.
Eksjö: Eksjö-Tidningen.	**Nässjö:** Nässjö-Tidningen.
Engelholm: Engelholms Tidning.	**Oskarshamn:** Oskarshamns Tidningen.
Eskilstuna: Eskilstuna-Kuriren.	**Piteå:** Norrbottens Allehanda.
Eslöf: Skåningen Eslöfs Tidning.	**Skellefteå:** Skellefteå-bladet.
Falkenberg: Falkenbergs-Posten.	**Sköfde:** Skaraborgs Läns Annonsblad.
Falun: Falu-Kuriren.	**Sollefteå:** Sollefteå-Bladet.
Gefle: Gefle-Posten.	**Sundsvall:** Sundsvalls-Posten.
Halmstad: Hallandsposten.	**Söderhamn:** Helsingen.
Hedemora: Södra Dalarnes Tidning.	**Södertälje:** Södertälje Tidning.
Hudiksvall: Hudiksvallsposten.	**Trelleborg:** Trelleborgs Allehanda.
Hälsingborg: Helsingborgs Dagblad	**Uddevalla:** Bohusläningen.
Härnösand: Hernösands-Posten.	**Umeå:** Västerbottens-Kuriren.
Höganäs: Höganäs Tidning.	**Uppsala:** Tidningen Upsala.
Hörby: Mellersta Skåne.	**Visby:** Gotlänningen.
Jönköping: Smålands Allehanda.	**Vänersborg:** Elfsb:s Läns Annonsblad.
Kalmar: Barometern.	**Västervik:** Västerviks Veckoblad.
Karlskrona: Karlskrona-Tidningen.	**Västerås:** Westmanlands Allehanda.
Karlstad: Karlstads-Tidningen.	**Växiö:** Smålandsposten.
Kristinehamn: Ansgariiposten.	**Ystad:** Södra Skåne.
Laholm: Sydhalland.	**Örebro:** Örebro Dagblad.
Landskrona: Landskrona-Posten.	**Örnsköldsvik:** Örnsköldsviks-Posten.
Linköping: Östgöta Correspondenten.	**Östersund:** Jämtlands Tidning.
Luleå: Norrbottens-Kuriren.	**Östhammar:** Östhammars Tidning.

Lugna dej, pojke!
Det går på ett par minuter

när man har en
HUSQVARNA SYMASKIN.
Förmånliga afbetalningsvillkor

MUSIK-INSTRUMENT

Endast prima och väl justerade: Gitarrer, mandoliner, gitarrmandoliner, gitarrlutor, violiner, violonceller, cittror, konsertinor, dragspel, flöjter, klarinetter, mässingsinstrument, sextetter af förstklassig böhmisk tillverkning, svensk modell, till 325 och 450 kr. sextett pr extra kontant, trummor, fodral, strängar och öfriga tillbehör. Triumphoner (talapparater) och ljudskifvor med frälsningsarméstycken. Orglar och pianinon från främsta fabriker. Hög rabatt vid extra kontant köp af orglar och pianinon.

Frälsningsarméns berömda
TEER och KAKAO
Frälsningsarméns utmärkta tekniska fabrikater
DENTOL, förstklassigt anticeptiskt munvatten och dito tandpasta.
ARMÉ-TVÅL, anticeptisk toalettvål.
VIOLA IDEAL, finaste toalettvål.
SKOKRÄM, terpentinfri
PUTSPULVER och
PUTSKRÄM. Bästa rengöringsmedel för metaller.

Erhållas vid eller genom hvarje Frälsningsarmékår, hos många hrr handlande eller *direkt* från

Frälsningsarméns Handelsdepartement,
Östermalmsgatan 24 o. 26, Stockholm 5.
Telefoner Riks 8581 Allm. 6372
Filial: S. Allégat. 9, Göteborg. Rikst. 7376.

Rikt illustrerad varukatalog, innehållande fullständiga varu- o. prisuppgifter, sändes på begäran gratis och franko.

Annonsera i Idun!

CHESEBROUGHS

Vaseline

Inregistr. Varumärke

»Den bästa vän, du någonsin kan få»

Med detta preparat kan man lindra och bota många krämpor. En liten burk **Chesebroughs Vaseline** kostar endast 25 öre och befriar dig från skroflig hud, smärre sår och brännskador, och om du låter en liten smula smälta i munnen, lindrar det hosta, heshet och inflammation i halsen. **Profask à 10 öre erhålles öfverallt.**

Det är fullkomligt utan smak.

Hvarje apotekare, såväl som större kemikalie- och parfymaffärer hafva det till salu, men se noga efter, att fabrikanten namn **Chesebrough Mfg. Consd. New York, U. S. A.** återfinnes på hvarje förpackning.

Filial i **London,**
42 Holborn Viaduct

Var försiktig med efterapningar. De skada i stället för att hjälpa dig.

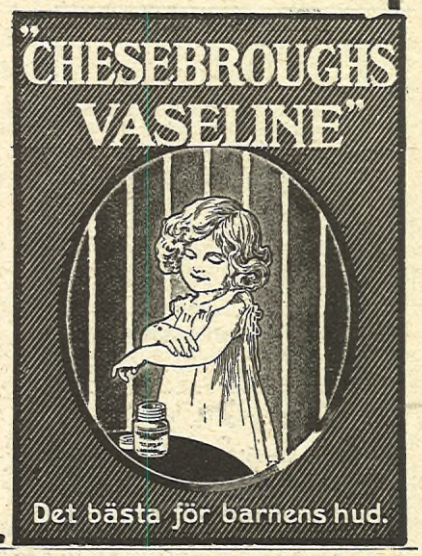

Från YSTAD till HAPARANDA

öfver hela Sverige

utlåna vi böcker. Genom att låna hos oss blir Ni i tillfälle **att följa med den in- och utländska litteraturen likafort och ofantligt mycket billigare än genom bokhandeln.** Endast **nyutkomna förstklassiga** böcker. **Bokafgift: 20 75 öre per volym.** Frakt medräknadt. Begär i dag vårt prospekt som erhålles gratis mot 10 öre i porto.

H. Sederblad,
Ad. Fredr. Kyrkogata 9 B.
Stockholm C.

Idun utgifves denna vecka i A och B.

Wilhelmssons Boktr. A.-B., Sthlm, 1915.